PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS
(piektā palāta paplašinātā sastāvā)
2005. gada 3. februārī *

Lieta T-19/01

Chiquita Brands International, Inc., Trentona, Ņūdžersija (Amerikas Savienotās Valstis),

Chiquita Banana Co. BV, Breda (Nīderlande)

un

Chiquita Italia, S.p.A, Roma (Itālija),

ko pārstāv K. Paunsijs [*C. Pouncey*], *solicitor*, un L. van den Hende [*L. Van Den Hende*], advokāts, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītājas,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja K. van der Hauvērts [*C. Van der Hauwaert*], K. Brauns [*C. Brown*], pēc tam L. Visadžo [*L. Visaggio*], K. Brauns, M. Nījārs [*M. Niejahr*] un visbeidzot L. Visadžo un K. Brauns, pārstāvji, kam palīdz N. Kāns [*N. Khan*], *barrister*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja

* Tiesvedības valoda — angļu.

par prasību atlīdzināt zaudējumus, kas, iespējams, radušies saistībā ar Komisijas 1998. gada 28. oktobra Regulas (EK) Nr. 2362/98, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EEK) Nr. 404/93 par banānu importu Kopienā (OV L 293, 32. lpp.), pieņemšanu un spēkā esamību.

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja P. Linda [*P. Lindh*], tiesneši R. Garsija-Valdekasass [*R. García-Valdecasas*], Dž. D. Kuks [*J. D. Cooke*], P. Mengoci [*P. Mengozzi*] un tiesnese M. E. Martinša Ribeiru [*M. E. Martins Ribeiro*],

sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 12. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas un prāvas priekšvēsture

1. *Regula Nr. 404/93*

1 Padomes 1993. gada 13. februāra Regulā (EEK) Nr. 404/93 par banānu tirgus kopīgo organizāciju (OV L 47, 1. lpp.), tās IV nodaļā, sākot ar 1993. gada 1. jūliju, dažādus valstu režīmus aizstāja kopīgs režīms, kas reglamentē tirdzniecību ar trešām valstīm. Tika noteikta atšķirība starp "Kopienas banāniem", kas novākti Kopienā, "trešo

valstu banāniem", kuri ievesti no trešām valstīm, izņemot Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna (ĀKK) valstis, "tradicionālajiem ĀKK banāniem" un "netradicionālajiem ĀKK banāniem". Tradicionālie ĀKK banāni un netradicionālie ĀKK banāni atbilda ĀKK valstu eksportēto banānu daudzumiem, kas attiecīgi nepārsniedza vai pārsniedza Regulas Nr. 404/93 pielikumā noteiktos daudzumus.

2 Atbilstoši Regulas Nr. 404/93 17. panta pirmajai daļai uz banānu importu Kopienā attiecas prasība iesniegt importa licenci. Šo licenci izsniedz dalībvalstis pēc jebkuras ieinteresētās personas pieprasījuma, neatkarīgi no tās reģistrēšanas vietas Kopienā, un šāda licence tiek izsniegta, neskatoties uz īpašiem nosacījumiem, kas izstrādāti 18. un 19. panta piemērošanai.

3 Regulas Nr. 404/93 19. panta 1. punktā ir veikta 18. pantā noteiktās tarifu kvotas sadale, tās 66,5 % atverot operatoru [uzņēmēju] kategorijai, kas laidusi tirgū trešo valstu un/vai netradicionālos ĀKK banānus (A kategorija), 30 % — uzņēmēju kategorijai, kura laidusi tirgū Kopienas un/vai tradicionālos ĀKK banānus (B kategorija), un 3,5 % — Kopienā reģistrēto uzņēmēju kategorijai, kas pēc 1992. gada uzsākusi nevis Kopienas un/vai tradicionālo ĀKK banānu, bet citu banānu laišanu tirgū (C kategorija).

2. *Regula Nr. 1442/93*

4 1993. gada 10. jūnijā Komisija pieņēma Regulu (EEK) Nr. 1442/93, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot banānu importam Kopienā noteikto režīmu (OV L 142, 6. lpp., turpmāk tekstā arī — "1993. gada režīms"). Šis režīms bija spēkā līdz 1998. gada 31. decembrim.

5 Regulas (EEK) Nr. 1442/93 3. panta 1. punktā Regulas Nr. 404/93 18. un 19. panta piemērošanai kā A un B kategorijas "uzņēmējs" bija definēts uzņēmējs vai jebkura cita persona, kas savā vārdā veikusi vienu vai vairākas šādas darbības:

"a) pirkusi no ražotājiem trešo valstu un/vai ĀKK valstu zaļos banānus vai attiecīgā gadījumā ražojusi tos, pēc tam tos nosūtot uz Kopienu vai pārdodot tos Kopienā;

b) kā zaļo banānu īpašniece piegādājusi vai laidusi tos brīvā apgrozībā un realizējusi tos, lai vēlāk šos banānus laistu Kopienas tirgū, atbildību par risku par produkta bojājumiem vai pazušanu pielīdzinot produkta īpašnieka atbildībai par risku;

c) kā īpašniece nogatavinājusi zaļos banānus un laidusi tos Kopienas tirgū." [neoficiāls tulkojums]

6 Regulas Nr. 1442/93 4. panta 1. punkts paredzēja:

"Dalībvalstu kompetentās iestādes izveido atsevišķus A un B kategorijas operatoru [uzņēmēju] sarakstus un attiecībā uz katru operatoru [uzņēmēju] nosaka daudzumus, ko tie pārdevuši katru gadu trīs gadu periodā pirms tā gada, kuram seko gads, attiecībā uz kuru ir atvērta tarifu kvota, sadalot šos daudzumus atbilstoši katrai no 3. panta 1. punktā aprakstītajām saimnieciskajām darbībām. Operatori [uzņēmēji] tiek reģistrēti un katra operatora [uzņēmēja] pārdotie daudzumi tiek noteikti pēc viņu ierosinājuma, pamatojoties uz viņu rakstisku pieteikumu, kas iesniegts tikai vienā dalībvalstī pēc viņu izvēles." [neoficiāls tulkojums]

7 Saskaņā ar Regulas Nr. 1442/93 5. panta 1. punktu dalībvalstu kompetentajām iestādēm katru gadu attiecībā uz katru tajā reģistrēto A un B kategorijas uzņēmēju bija jānosaka vidējie daudzumi, kas pārdoti trīs gados pirms tā gada, kuram seko gads, attiecībā uz kuru tika atvērta kvota, un kas sadalīti atbilstoši to darbību veidam, kuras uzņēmējs veicis saskaņā ar tās pašas regulas 3. panta 1. punktu. Šis līdzeklis tika nosaukts par uzņēmēja "kvantitatīvo atsauci". Saskaņā ar 5. panta 2. punktu vērtēšanas koeficientus pārdotajiem daudzumiem piemēro atbilstoši Regulas Nr. 1442/93 3. panta 1. punktā aprakstītajām darbībām.

8 Piemērojot vērtēšanas koeficientus, konkrētu banānu daudzumu atskaites daudzuma aprēķināšanā attiecībā uz kopējo apjomu, kas pārsniedz šo daudzumu, drīkst ņemt vērā tikai tad, ja trīs stadijās, kas atbilst iepriekš minētajām darbībām, tas pats uzņēmējs vai divi, vai trīs dažādi uzņēmēji ar tiem veikuši dažādas darbības. Saskaņā ar minētās regulas trešo apsvērumu šo koeficientu mērķis bija, pirmkārt, nodrošināt, ka tiek ņemts vērā veiktās saimnieciskās darbības nozīmīgums un radītie ekonomiskie riski, un, otrkārt, koriģēt negatīvās sekas, kas radušās, tos pašus produktu daudzumus ņemot vērā vairākkārt, veicot aprēķinus dažādos tirdzniecības ķēdes posmos.

3. *Regula Nr. 1637/98*

9 Ar Padomes 1998. gada 20. jūlija Regulu (EK) Nr. 1637/98, ar ko groza Regulu Nr. 404/93 (OV L 210, 28. lpp.), tika izdarīti grozījumi banānu tirgus kopīgā organizācijā, tiem stājoties spēkā 1999. gada 1. janvārī. Tajā Regulas Nr. 404/93 IV nodaļas 16.–20. pants tika aizstāts ar jauniem noteikumiem.

10 Regulas Nr. 404/93 16. pants, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, noteica:

"[..]

[Regulas Nr. 404/93 IV nodaļas noteikumos]:

1) "tradicionālais imports no ĀKK valstīm" nozīmē Kopienas banānu importu no valstīm, kas uzskaitītas šīs regulas pielikumā, nepārsniedzot 857 700 tonnu (tīrsvars) robežu gadā; šos sauc par "tradicionālajiem ĀKK banāniem";

2) "netradicionālais imports no ĀKK valstīm" nozīmē Kopienas banānu importu no ĀKK valstīm, uz kurām neattiecas 1. definīcija; šos sauc par "netradicionālajiem ĀKK banāniem";

3) "imports no trešām valstīm, kas nav ĀKK valstis" nozīmē trešo valstu, kas nav ĀKK valstis, banānus, ko ieved Kopienā; šos sauc par "trešo valstu banāniem"."

11 Attiecībā uz tarifu kvotu sadali trešo valstu banāniem un netradicionālajiem ĀKK banāniem Regulas Nr. 404/93 18. panta 4. punkts, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, paredzēja:

"Ja PTO līgumslēdzējas puses, kas būtiski ieinteresētas banānu piegādē, nevar panākt vienošanos, Komisija saskaņā ar 27. pantā noteikto [pārvaldības komitejas] kārtību var piešķirt 1. un 2. punktā paredzētās tarifu kvotas un sadalīt tradicionālo ĀKK daudzumu starp tām valstīm, kas ir piegādē būtiski ieinteresētas."

12 Regulas Nr. 404/93 19 pants, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, bija formulēts šādi:

"1. Tarifu kvotas, kas norādītas 18. panta 1. un 2. punktā, un tradicionālo ĀKK banānu importu pārvalda saskaņā ar metodi, kas pamatota uz ierastām tirdzniecības plūsmām ("tradicionālie/netradicionālie").

Komisija apstiprina piemērošanas pasākumus, kas vajadzīgi atbilstoši 27. pantā noteiktajai kārtībai.

Vajadzības gadījumā var pieņemt citas piemērotas metodes.

2. Pieņemtajā metodē atbilstīgi ņem vērā Kopienas tirgus apgādes prasības un vajadzību saglabāt tās līdzsvaru."

13 Regulas Nr. 404/93 20. pants, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, precizēja:

"Saskaņā ar 27. pantā noteikto kārtību Komisija pieņem noteikumus, lai piemērotu šo sadaļu. To darbības jomā ietilpst:

[..]

c) importa licenču izsniegšanas un derīguma termiņa noteikumi;

[..]

e) pasākumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu saistību ievērošanu atbilstoši līgumiem, ko Kopiena noslēgusi saskaņā ar Līguma 228. pantu."

4. *Regula Nr. 2362/98*

14 1998. gada 28. oktobrī Komisija pieņēma Regulu (EK) Nr. 2362/98, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Regulu Nr. 404/93 par banānu importu Kopienā (OV L 293, 32. lpp.). Šī regula tika piemērota no 1999. gada 1. janvāra. Regula Nr. 404/93, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98 un kura papildināta

ar piemērošanas pasākumiem, ko nosaka Regula Nr. 2362/98, turpmāk tekstā tiek saukta arī par "1999. gada režīmu".

15 Saskaņā ar Regulas Nr. 2362/98 1. panta pēdējo daļu un pielikumu tarifu kvotas (2 200 000 tonnas un 353 000 tonnas), kas paredzētas Regulas Nr. 404/93 18. panta 1. un 2. punktā, starp galvenajām piegādātājvalstīm tika sadalītas šādi:

Ekvadora: 26,17 %

Kostarika: 25,61 %

Kolumbija: 23,03 %

Panama: 15,76 %

Citas: 9,43 %

16 Jāatgādina, ka starp 1993. un 1999. gada režīmu pastāv šādas atšķirības:

a) 1999. gada režīms vairs neparedz atšķirības atbilstoši uzņēmēju veiktajām darbībām;

b) 1999. gada režīmā tiek ņemti vērā importētie banānu daudzumi;

c) importa licenču vadība, piemērojot 1999. gada režīmu, tiek veikta bez norādes uz banānu izcelsmi (ĀKK vai trešo valstu);

d) 1999. gada režīmā tarifu kvotas un jaunajiem uzņēmējiem piešķirtā daļa tika paaugstināta.

17 Regulas Nr. 2362/98 2. pants īpaši paredzēja, ka tarifu kvotas un ĀKK tradicionālo banānu daudzumi, kas paredzēti Regulas Nr. 404/93, attiecīgi, 18. panta 1. un 2. punktā un 16. pantā, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, tika atvērti un bija pieejami šādās daļās:

— 92 % tradicionālajiem uzņēmējiem, kas definēti 3. pantā;

— 8 % netradicionālajiem uzņēmējiem, kas definēti 7. pantā.

18 Regulas Nr. 2362/98 4. panta 1. punktā bija norādīts, ka katram kādā dalībvalstī reģistrētam tradicionālam uzņēmējam katru gadu attiecībā uz visām šīs regulas I pielikumā minētajām izcelsmēm kopumā jāiegūst vienots atskaites daudzums, kas noteikts, pamatojoties uz atskaites periodā faktiski importēto banānu daudzumiem. Saskaņā ar Regulas Nr. 2362/98 4. panta 2. punktu attiecībā uz importu, kas veikts 1999. gadā, atskaites periodu veidoja 1994., 1995. un 1996. gads.

5. *Regula Nr. 216/2001*

19 Padome 2001. gada 29. janvārī pieņēma Regulu (EK) Nr. 216/2001, ar kuru groza Regulu Nr. 404/93 (OV L 31, 2. lpp.).

20 Grozītās Regulas Nr. 404/93 18. pants paredz, ka par jebkuras trešās valsts izcelsmes banānu importu tiek atvērtas trīs tarifu kvotas (A, B un C).

21 Regulas Nr. 404/93 19. panta 1. punkts nosaka, ka trešo valstu banānu importa licences uzņēmējiem izsniedz, ievērojot "ierastās tirdzniecības plūsmas (atbilstoši metodei — "tradicionālie/netradicionālie") un/vai [..] citas metodes".

6. *Regula 896/2001*

22 Grozītās Regulas 404/93 IV nodaļas sīki izstrādātos piemērošanas noteikumus paredzēja Komisijas 2001. gada 7. maija Regula (EK) Nr. 896/2001, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas Nr. 404/93 piemērošanai attiecībā uz banānu importēšanas kārtību Kopienā (OV L 126, 6. lpp.). Šie noteikumi bija piemērojami no 2001. gada 1. jūlija saskaņā ar Regulas Nr. 896/2001 32. pantu (turpmāk tekstā — "2001. gada režīms").

23 Regula Nr. 896/2001 vairs neparedz "A" un "B" tarifu kvotas sadali starp piegādātājvalstīm.

24 Tā turklāt paredz, ka tradicionālajiem uzņēmējiem, kas importējuši trešo valstu banānus un/vai netradicionālos ĀKK banānus, importa licences izsniedz, pamatojoties uz vidējo viņu veiktā pamata importa rādītāju periodā no 1994. līdz 1996. gadam. Tradicionālajiem uzņēmējiem, kas importējuši tradicionālos ĀKK banānus, importa licences izsniedz, pamatojoties uz viņu tradicionālo ĀKK banānu pamata importa vidējo rādītāju tādā pašā trīs gadus ilgā periodā.

7. Pasaules tirdzniecības organizācijas (PTO) kopsavilkums jautājumā par strīdus "banāniem"

25 1996. gada 8. maijā tika izveidota īpaša grupa, lai pārbaudītu Ekvadoras, Gvatemalas, Hondurasas, Meksikas un Amerikas Savienoto Valstu sūdzības, ko tās iesniegušas pret Kopienu saistībā ar 1993. gada režīma atbilstību PTO normām (lieta Eiropas Kopienas — Banānu importam, pārdošanai un realizācijai piemērojamais režīms, WT/DS27, turpmāk tekstā — lietas "Banāni III").

26 1997. gada 22. maijā īpašā grupa pievienoja savus ziņojumus tostarp lietā starp Amerikas Savienotajām Valstīm un Kopienu (WT/DS27/R/USA, turpmāk tekstā — "īpašās grupas 1997. gada 22. maija ziņojumus"), kurā lietas dalībnieki iesniedza apelāciju.

27 1997. gada 25. septembrī PTO Strīdu izšķiršanas organizācija pieņēma Apelācijas organizācijas 1997. gada 9. septembra ziņojumu (WT/DS27/AB/R, turpmāk tekstā — "Apelācijas organizācijas 1997. gada 9. septembra ziņojums") un īpašās grupas ziņojumus, kuros grozījumi izdarīti ar Apelācijas organizācijas ziņojumu (turpmāk tekstā — " Strīdu izšķiršanas organizācijas 1997. gada 25. septembra ziņojums").

28 Apelācijas organizācijas 1997. gada 9. septembra ziņojumā it īpaši paredzēts:

"e) [..] tas, ka tarifu kvotas daļas tiek piešķirtas — vienalga, vai vienošanās vai piešķīruma veidā — dažiem dalībniekiem, kas nav būtiski ieinteresēti banānu piegādē Eiropas Kopienai, bet netiek piešķirtas citiem, ir pretrunā 1994. gada VVTT XIII panta 1. punktam;

f) [..] tas apstiprina īpašās grupas secinājumu, saskaņā ar kuru noteikumi par tarifu kvotas piešķiršanu, kas paredzēti ietvarlīgumā par banāniem, ir pretrunā 1994. gada VVTT XIII panta 1. punktam, un groza īpašās grupas secinājumu par to, ka arī noteikumi par tarifu kvotas piešķiršanu, kas paredzēti ietvarlīgumā par banāniem, ir pretrunā 1994. gada VVTT XIII panta 2. punkta ievaddaļai;

n) [ietvarlīguma par banāniem] noteikumi, kas attiecas uz [Kopienas] uzdevumiem un tās izvirzīto prasību jautājumā par ĀKK eksporta licencēm, ir pretrunā 1994. gada VVTT [I panta 1. punktam];

u) [..] fakts, ka B kategorijas uzņēmējiem piešķir 30 % no licencēm, kas ļauj veikt trešo valstu banānu un netradicionālo ĀKK banānu importu atbilstoši kvotām piemērojamajai nodokļu likmei, ir pretrunā [Vispārējās vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību] II un XVII pantam;

v) fakts, ka augļu nogatavināšanas noliktavām piešķir konkrētu daļu no A un B kategorijas licencēm, kas ļauj veikt trešo valstu banānu un netradicionālo ĀKK banānu importu atbilstoši kvotām piemērojamajai nodokļu likmei, ir pretrunā Vispārējās vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību XVII pantam."

29 Saskaņā ar Strīdu izšķiršanas organizācijas 1997. gada 16. oktobra sanāksmes pārskatu (1997. gada 20. novembra dokuments WT/DSB/M/38, 3. lpp.):

"Eiropas Kopienu pārstāvis vairākkārt atkārtoja savu paziņojumu, ko tas sniedzis Strīdu izšķiršanas organizācijas 25. septembra sanāksmē. Šajā sanāksmē viņš bija uzsvēris to, ka Kopiena stingri ievērojusi Vienošanās memoranda pamatprincipus un

noteikumus. Saskaņā ar Vienošanās memoranda 21. panta 3. punktu Kopienām bija pienākums informēt Strīdu izšķiršanas organizāciju par nodomu izpildīt Strīdu izšķiršanas organizācijas ieteikumus. Viņš apstiprināja to, ka Kopiena būtu pilnībā ievērojusi savas starptautiskās saistības attiecībā uz šo jautājumu. Izstrādājot šo režīmu, Kopienas mērķi bija atbalstīt savus banānu ražotājus un izpildīt savas starptautiskās saistības, it īpaši vislielākā labvēlības režīma saistības saskaņā ar Līgumu par PTO izveidošanu un attiecībā uz ĀKK valstīm — saskaņā ar *Lomé* Konvenciju. Šie mērķi netika grozīti.

Kopienas bija uzsākušas procesus, kam vajadzēja tām ļaut pārbaudīt visas pastāvošās iespējas, kas saistītas ar to pienākumiem. Šajā stadijā nebija iespējams paredzēt iekšējo lēmumu pieņemšanas procesa rezultātus vai iepriekš izlemt, kādi būs šie rezultāti. Kopienas vēlējās vērst dalībvalstu uzmanību uz šī jautājuma augsto sarežģītības pakāpi. Apelācijas organizācija atzina, ka Kopienu likumdošanas uzdevums bija sarežģīts, jo tām bija jāievēro *Lomé* Konvencijas prasības, vienlaicīgi arī izveidojot vienotu banānu tirgu. Šī iemesla dēļ Kopienām, cenšoties rīkoties ātri, bija jānosaka saprātīgs termiņš, lai pārbaudītu visas iespējas, kas tām ļautu izpildīt starptautiskās saistības."

30 1998. gada 7. janvārī, beidzoties šķīrējtiesas procedūrai, kas paredzēta 21. panta 3. punkta c) apakšpunktā Vienošanās memorandā par PTO strīdu izšķiršanas noteikumiem un procedūrām (Vienošanās memorands), šķīrējtiesnesis Kopienai piešķīra "saprātīgu termiņu", kas ilga no 1997. gada 25. septembra līdz 1999. gada 1. janvārim, lai izpildītu PTO 1997. gada 25. septembra lēmumu (dokuments WT/DS27/15: Šķīrējtiesas procedūra saskaņā ar Vienošanās memoranda 21. panta 3. punkta c) apakšpunktu, šķīrējtiesneša 1998. gada 7. janvāra lēmums, 20. punkts).

31 Amerikas Savienotās Valstis, uzskatot, ka Kopiena, pieņemot 1999. gada režīmu, nav pilnībā novērsusi visas PTO 1997. gada 25. septembra lēmumā konstatētās pretrunas šiem pienākumiem, kas uzlikti saskaņā ar 1994. gada VVTT un Vispārējo vienošanos

par tirdzniecību ar pakalpojumiem (turpmāk tekstā — "GATS"), 1999. gada 14. janvārī atbilstoši Vienošanās memoranda 22. pantam pieprasīja, lai PTO atļauj attiecībā uz Kopienu un tās dalībvalstīm apturēt tarifu kvotu un ar tām saistīto pienākumu piemērošanu saskaņā ar 1994. gada VVTT. Amerikas Savienotās Valstis šīs apturēšanas sekas novērtēja 520 miljonu ASV dolāru (USD) apmērā. Tā kā Komisija apstrīdēja Amerikas Savienoto Valstu piedāvāto apturēšanas radīto seku apmēru, lieta tika nodota šķīrējtiesai saskaņā ar Vienošanās memoranda 22.6. pantu.

32 Šajos apstākļos 1999. gada 9. aprīlī šķīrējtiesneši noteica, ka Amerikas Savienotajām Valstīm radīto priekšrocību atcelšanas vai samazinājuma apmērs lietā Banāni III ir 191,4 miljoni USD gadā (lēmums WT/DS27/ARB, turpmāk tekstā — "šķīrējtiesnešu 1999. gada 9. aprīļa lēmums"). Tādējādi šķīrējtiesneši nolēma, ka fakts, ka Amerikas Savienotās Valstis attiecībā uz Kopienu un tās dalībvalstīm pārtrauca piemērot tarifu kvotas un ar tiem saistītos pienākumus saskaņā ar 1994. gada VVTT, kas attiecas uz tirdzniecību, maksimāli 191,4 miljonu USD apmērā ik gadu, bija saderīgs ar Vienošanās memoranda 22. panta 4. punktu.

33 Turklāt 1999. gada 6. aprīlī paralēli notiekošajā procedūrā saskaņā ar Vienošanās memoranda 21. panta 5. punktu īpašā grupa, kurai izskatīšanai tika iesniegta Ekvadoras sūdzība par to, lai Komisija īstenotu PTO sniegtos ieteikumus lietā Banāni III, savu ziņojumu iesniedza strīdā iesaistītajām pusēm (ziņojums WT/DS27/RW/ECU, turpmāk tekstā — "īpašās grupas 1999. gada 6. aprīļa ziņojums"). Veiktās analīzes beigās īpašā grupa konstatēja, ka 1999. gada režīms vairākos punktos nebija saderīgs ar dažiem PTO līgumu noteikumiem. Īpašā grupa secināja, ka:

— 857 700 tonnu robeža, kas noteikta tradicionālo ĀKK banānu importam saskaņā ar 1999. gada režīmu, "nav saderīga ar 1994. gada VVTT XIII panta 1. un 2. punktu";

— īpašās valstu daļas, kas piešķirtas Ekvadorai un citiem būtiski ieinteresētajiem piegādātājiem, nav saderīgas ar 1994. gada VVTT XIII panta 2. punkta noteikumiem;

— 857 700 tonnas tradicionālajam ĀKK importam, kam piešķirti atbrīvojumi no nodokļiem, var uzskatīt par tādu apjomu, kuru paredz *Lomé* Konvencija, bet "šāds apjoms nav tāds, lai Eiropas Kopienas secinātu, ka *Lomé* Konvencijai pievienotais 5. protokols paredz, ka tradicionālajiem ĀKK piegādātājiem jāpiešķir kopīgs pabalsts"; tādējādi *Lomé* Konvencijai pievienotais 5. protokols nenosaka, ka jāpiešķir atbrīvojums no ievedmuitas nodokļiem, kas pārsniedz vislielāko vienas ĀKK valsts līdz 1991. gadam veiktā eksporta apjomu, un tā kā *Lomé* Konvencija nenosaka nevienu citu prasību, uz šiem papildu apjomiem neattiecas atkāpe no *Lomé*, un viņu labā noteiktās pirmpirkuma tiesības tādējādi nav saderīgas ar 1994. gada VVTT I panta 1. punktu (ziņojuma WT/DS27/RW/ECU 6.161. punkts).

34 Attiecībā uz GATS īpašā grupa noteica, ka, pirmkārt, 1999. gada režīma ietvaros "Ekvadoras vairumtirdzniecības pakalpojumu piegādātāji attiecībā uz sertifikātu piešķiršanu ir *de facto* pakļauti mazāk labvēlīgiem noteikumiem kā tiem noteikumiem, kas tiek piemēroti Kopienas vai ĀKK tādu pašu pakalpojumu piegādātājiem, pārkāpjot GATS II un XVII pantu, un ka, otrkārt, kritēriji "netradicionālā" statusa iegūšanai saskaņā ar pārskatītajām licenču procedūrām *de facto* paredz Ekvadoras pakalpojumu piegādātājiem mazāk labvēlīgus nosacījumus kā tos nosacījumus, kurus piemēro EK līdzīgu pakalpojumu piegādātājiem, pārkāpjot GATS XVII pantu" (ziņojuma WT/DS27/RW/ECU 6.163. punkts).

35 Tā kā Kopiena neiesniedza apelācijas sūdzību, šis īpašās grupas ziņojums tika pieņemts 1999. gada 6. maijā (PTO 1999. gada 6. maija sanāksmes protokols, 1999. gada 30. jūnija WT/DSB/M/61).

36 1999. gada 8. novembrī Ekvadora atbilstoši Vienošanās memoranda 22. pantam pieprasīja, lai PTO atļauj attiecībā uz Kopienu un trīspadsmit tās dalībvalstīm pārtraukt tarifu kvotu un ar tām saistīto pienākumu piemērošanu saskaņā ar Līgumu par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām (turpmāk tekstā — "TRIPS"), GATS un 1994. gada VVTT 450 miljonu USD apmērā.

37 Tā kā Kopiena apstrīdēja apmēru, kādā Ekvadora piedāvā pārtraukt minēto piemērošanu, lieta tika nodota šķīrējtiesai saskaņā ar Vienošanās memoranda 22.6. pantu.

38 Ar 2000. gada 24. martā izziņoto lēmumu šķīrējtiesneši noteica, ka Ekvadorai radīto priekšrocību atcelšanas vai samazinājuma apmērs ir 201,6 miljoni USD gadā, un ļāva šai valstij saskaņā ar 1994. gada VVTT, GATS un TRIPS līgumu apturēt kvotas šīs summas apmērā.

39 2001. gada 11. aprīlī Amerikas Savienotās Valstis un Kopiena noslēdza Vienošanās memorandu par banāniem, ar kuru tās "definēja līdzekļus, kas varētu ļaut izšķirt ieilgušu strīdu par banānu importa režīmu" Kopienā. Šis memorands paredz, ka Kopiena uzņemas "[ieviest] tikai tarifiem paredzētu režīmu banānu importam, vēlākais, 2006. gada 1. janvārī". Šis Vienošanās memorands definē pasākumus, ko Kopiena uzņemas veikt pagaidu periodā, kas beidzas 2006. gada 1. janvārī. Savukārt Amerikas Savienotās Valstis uzņēmās uz laiku pārtraukt paaugstinātu nodokļu uzlikšanu, ko tās bija atļāvušas iekasēt par Kopienas importu ar šķīrējtiesnešu 1999. gada 9. aprīļa lēmumu (dokuments WT/DS27/58). Amerikas Savienotās Valstis, 2001. gada 26. jūnijā nosūtot paziņojumu PTO, tomēr precizēja, ka šis Vienošanās memorands "pats par sevi nav risinājums, kas atzīts ar kopīgu vienošanos atbilstoši [Vienošanās memoranda 3. panta 6. punktam], [un ka] turklāt, ņemot vērā pasākumus, kas visām pusēm vēl jāveic, šī punkta svītrošana no PTO dienas kārtības būtu priekšlaicīga" (dokuments WT/DS27/59 — G/C/W/270, 2001. gada 2. jūlija dokuments).

Process

40 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2001. gada 25. janvārī, *Chiquita Brands International, Chiquita Banana Co.* un *Chiqita Italia* — trīs sabiedrības, kas pieder pie sabiedrību grupas *Chiquita* (turpmāk tekstā — "prasītāja"), kura ir pasaulē lielākais banānu ražotājs un izplatītājs, kopīgi cēla šo prasību.

41 Pēc tam, kad Komisija bija iesniegusi savu iebildumu rakstu, prasītāja, 2001. gada 29. jūnijā nosūtot vēstuli, lūdza Pirmās instances tiesai, veicot procesa organizatoriskos pasākumus, uzaicināt lietas dalībniekus:

— koncentrēt savus apsvērumus uz Kopienas atbildības principu (prettiesiskums, zaudējums un cēloniskā sakarība starp tiem), lai jautājumu par minētā zaudējuma precīzas summas novērtējumu atliktu uz vēlāku procesa stadiju, un

— atlikt pierādījumu iesniegšanu par zaudējumu apmēra noteikšanu uz vēlāku procesa stadiju.

42 Ar 2001. gada 13. jūlija vēstuli Komisija piekrita šim priekšlikumam, uzsverot, ka tā paredzējusi turpināt apstrīdēt gan prasības pieņemamību, gan tās pamatotību.

43 2001. gada 25. septembrī Pirmās instances tiesa atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 64. panta 1. punktam nolēma uzaicināt lietas dalībniekus replikā un atbildē uz repliku koncentrēt savus argumentus uz prasības pieņemamību un Kopienas atbildību.

44 Pēc Komisijas pieprasījuma Pirmās instances tiesa, 2001. gada 25. oktobrī nosūtot vēstuli, precizēja, ka process tiks sadalīts divās daļās šādi: "Pirmās instances tiesa vispirms lems par prasības pieņemamību, ņemot vērā tās pamatojumu, kas izriet no prasības pieteikuma un tā pielikumiem; un, ņemot vērā šo jautājumu, lems par atbildību, ciktāl tā saistīta ar jautājumiem par atbildētāja attiecīgu prettiesisku darbību vai rīcību." Pirmās instances tiesa šajā spriedumā lēmusi arī par prasības pieņemamību un jautājumu par to, kā noteikt, vai šajā gadījumā pastāv Kopienas prettiesiska darbība vai rīcība.

45 Ar 2003. gada 5. februāra vēstuli Komisija lūdza, lai šis process tiktu apturēts līdz Tiesa pieņem galīgo spriedumu lietā C-377/02 *Léon Parys*. Pirmās instances tiesa neapmierināja šo lūgumu.

46 Piemērojot Reglamenta 14. pantu un pēc piektās palātas priekšlikuma, Pirmās instances tiesa, uzklausījusi lietas dalībniekus atbilstoši minētā Reglamenta 51. pantam, nolēma nodot lietu paplašinātam tiesas sastāvam.

47 Pamatojoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Pirmās instances tiesa (piektā palāta paplašinātā sastāvā) nolēma uzsākt mutvārdu procesu.

48 Tika uzklausīti lietas dalībnieku paskaidrojumi un atbildes uz jautājumiem, ko Pirmās instances tiesa uzdeva 2004. gada 12. februāra tiesas sēdē.

Lietas dalībnieku prasījumi

49 Prasītājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— piespriest Komisijai atlīdzināt zaudējumus, kas radušies, piemērojot Regulu Nr. 2362/98, un kas pagaidām novērtēti 564,1 miljona EUR apmērā, kam pieskaitīti procenti, kuru likme ir 8 % gadā;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

50 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt kā nepieņemamu vai pakārtoti — kā nepamatotu;

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par pieņemamību

1. *Lietas dalībnieku argumenti*

51 Neizvirzot iebildumu par nepieņemamību saskaņā ar Reglamenta 114. pantu, Komisija uzskata, ka prasība ir nepieņemama. Komisija uzsver, ka būtībā prasības pieteikums neatbilst Reglamenta 44. panta 1. punkta c) un e) apakšpunktam, saskaņā ar kuru pieteikumā iekļauj tostarp "prāvas priekšmetu un izvirzīto pamatu kopsavilkumu", kā arī "attiecīgā gadījumā — pierādījumus".

52 Komisija uzsver, ka prasības pieteikums neatbilst Reglamenta prasībām, saskaņā ar kurām prasības pieteikumā, kas attiecas uz Kopienas iestādes radītu zaudējumu atlīdzināšanu, ir jābūt iekļautiem pierādījumiem, kuri ļauj identificēt rīcību, kurā prasītāja vaino iestādi, iemeslus, kuru dēļ prasītāja uzskata, ka pastāv cēloņsakarība starp rīcību un zaudējumu, ko tā, iespējams, cietusi, kā arī šī zaudējuma raksturu un smagumu (Pirmās instances tiesas 1990. gada 10. jūlija spriedums lietā T-64/89 *Automec*/Komisija, *Recueil*, II-367. lpp., 73. punkts). Šis trūkums ir vēl smagāks tādēļ, ka prasītāja lūdz atlīdzināt zaudēto peļņu — zaudējumu, uz ko attiecas īpaši stingras prasības pierādījumu iesniegšanā (Tiesas 1967. gada 14. jūlija spriedums apvienotajās lietās 5/66, 7/66, 13/66 un 24/66 *Kampffmeyer* u.c./Komisija, *Recueil*, 317. lpp., un 1975. gada 14. maija spriedums lietā 74/74 *CNTA*/Komisija, *Recueil*, 533. lpp.). Komisija uzskata, ka prasītāja prasa ārkārtīgi lielu summu, kaut gan summas pamatojumam tā iesniegusi tikai dažus īsus paskaidrojumus. Minētajai 543,6 miljonus EUR lielajai zaudētajai peļņai vajadzētu būt pamatotai ar starpību starp prasītājas faktiski veikto tirdzniecību un to tirdzniecību, ko tā būtu varējusi veikt, ja nebūtu pieņemta Regula Nr. 2362/98.

53 Turklāt Komisija uzskata, ka prasītāja pat nebija piedāvājusi uzsākt iesniegt pierādījumus par zaudējumu, uz ko tā norāda. Šajā ziņā šīs prasības apstākļi atšķiras no tiem, kas pastāvēja lietā, kurā taisīts Pirmās instances tiesas 2001. gada 1. februāra spriedums lietā T-1/99 *T. Port*/Komisija, *Recueil*, II-465. lpp., un kurā prasītājs vismaz bija darījis zināmus precīzus skaitļus saistībā ar tā iegūto importa licenču cenām un bankas procentiem, ko tas pienācīgi maksājis.

54 Šajā sakarā Komisija atgādina, ka, kā jau tas nospriests iepriekš minētā sprieduma lietā *T. Port*/Komisija 37. punktā, prasības pieteikumam "jābūt pietiekami skaidram un precīzam, lai atbildētājs varētu sagatavot savu aizstāvību un lai Pirmās instances tiesa varētu lemt par prasību, ja iespējams, bez papildu informācijas iesniegšanas". Turklāt atbilstoši Reglamenta 44. panta 1. punkta e) apakšpunktam un 48. panta 1. punktam visi lūguma pamatā esošie pierādījumi bija pienācīgi jāpievieno prasības pieteikumam.

55 Šajā gadījumā prasības pieteikumā nav iekļauts neviens pierādījums par minētā zaudējuma esamību vai tā cēloni, lai gan prasītāja prasības pieteikuma 146. punktā piedāvā vēl plašāku informāciju iesniegt "šīs procedūras vēlākā stadijā". Tā kā no šī paziņojuma netieši izriet, ka prasītājas rīcībā jau ir konkrētie pierādījumi, nekāds likumīgs iemesls nevarētu pamatot kavēšanos to iesniegšanā Reglamenta 48. panta 1. punkta nozīmē.

56 Komisija uzskata, ka šie trūkumi ir jo acīmredzamāki tāpēc, ka prasītāja ir pirmais pasaules mēroga banānu ražošanas un izplatīšanas uzņēmums, un tās rīcībā ir ievērojami līdzekļi. Attiecīgais zaudējums tika minēts jau prasībā, kuru Amerikas Savienotās Valstis cēla PTO iestādēs un kurā prasītāja, neesot lietas dalībniece šajā procesā, bija sniegusi vairāk informācijas nekā šajā prasībā.

57 Atbilstoši Komisijas teiktajam prasītājai nevajadzētu pamatot pārkāpumus, kas ietekmē tās prasības pieteikumu, atsaucoties uz PTO lēmumiem, proti, šķīrējtiesnešu 1999. gada 9. aprīļa lēmumu un īpašās grupas 1999. gada 6. aprīļa ziņojumu. Tie ne tikai nav saistoši, bet tie arī nav būtiski, lai lemtu par prasības pieteikuma likumīgumu.

58 Prasītāja uzskata, ka prasība ir pieņemama. Tā uzskata, ka prasības pieteikums atbilst kritērijiem, kas noteikti iepriekš minētajā spriedumā lietā *Automec*/Komisija, 73. punkts, un iepriekš minētajā spriedumā lietā *T. Port*/Komisija, 37. punkts.

59 Pirmkārt, prasītāja paziņo, ka skaidri identificējusi divus tādas rīcības aspektus, kas saistīti ar Regulu Nr. 2362/98, kuru tā uzskata par prettiesisku. Pirmais aspekts saistīts ar banānu importa licenču piešķiršanas sistēmu un otrais — ar tarifu kvotu sadali valstu kvotām Latīņamerikas banāniem.

60 Otrkārt, prasītāja atgādina, ka tā prasības pieteikumā izteikusies arī par cēlonisko sakarību starp šo prettiesiskumu un ciesto zaudējumu.

61 Treškārt, prasītāja atgādina, ka prasības pieteikuma 155. punktā tā norādījusi dažādos zaudējumus, par kuru tā prasa atlīdzību. Laikā no 1999. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 31. decembrim zaudētā peļņa sasniedza 543,6 miljonus EUR un vienreizējie izdevumi — 20,5 miljonus EUR.

62 Turklāt prasītāja apstrīd Komisijas argumentu, kurā, šķiet, apgalvots, ka prasības par zaudētās peļņas atlīdzību ir pakļautas daudz stingrākiem pieņemamības kritērijiem nekā iepriekš minētie.

63 Ņemot vērā lielo skaitu prāvu, kuras radušās saistībā ar banānu tirgus kopīgo organizāciju, Komisijai nevajadzētu apgalvot, ka tā nespēj saprast paskaidrojumus, kas sniegti ar attiecīgo zaudējumu saistītajā prasības pieteikumā.

2. *Pirmās instances tiesas vērtējums*

Par prasības pieteikuma atbilstību Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktam

64 Saskaņā ar Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu ikvienā prasības pieteikumā jābūt norādei par strīda priekšmetu un ir jābūt iekļautam kopsavilkumam par izvirzītajiem pamatiem. Šai norādei ir jābūt pietiekami skaidrai un precīzai, lai atbildētājs varētu sagatavot savu aizstāvību un lai Pirmās instances tiesa varētu

lemt par prasību, ja iespējams, bez papildu informācijas iesniegšanas. Lai nodrošinātu tiesisko drošību un labu pārvaldību tiesā un lai prasības pieteikums būtu pieņemams, pamata faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, ar kuriem prasība pamatota, vismaz kopsavilkuma veidā, kas ir sagatavots saskaņotā un saprotamā veidā, ir jāizriet no paša prasības pieteikuma teksta (Pirmās instances tiesas 1993. gada 28. aprīļa rīkojums lietā T-85/92 *De Hoe*/Komisija, *Recueil*, II-523. lpp., 20. punkts, un Pirmās instances tiesas spriedums lietā T-113/96 *Dubois* un *Fils*/Komisija, *Recueil*, II-125. lpp., 29. punkts).

65 Lai izpildītu šīs prasības, prasības pieteikumā par to zaudējumu atlīdzināšanu, ko, iespējams, radījusi Kopienas iestāde, jābūt iekļautiem pierādījumiem, kuri ļautu identificēt rīcību, kurā prasītājs vaino iestādi, iemesliem, kuru dēļ tā uzskata, ka pastāv cēloniskā sakarība starp rīcību un, iespējams, ciestajiem zaudējumiem, kā arī zaudējumu raksturam un apmēram (iepriekš minētais spriedums lietā *Dubois* un *Fils*/Padome un Komisija, 30. punkts, Pirmās instances tiesas 2003. gada 2. jūlija spriedums lietā T-99/98 *Hameico Stuttgart* u.c./Padome un Komisija, *Recueil*, II-2195. lpp., 26. punkts).

66 Savukārt lūgumam par jebkāda zaudējuma atlīdzināšanu pietrūkst vajadzīgās precizitātes, un tādējādi tas jāuzskata par nepieņemamu (Tiesas 1971. gada 2. decembra spriedums lietā 5/71 *Zuckerfabrik Schoeppenstedt*/Padome, *Recueil*, 975. lpp., 9. punkts; iepriekš minētais spriedums lietā *Automec*/Komisija, 73. punkts, un Pirmās instances tiesas 2000. gada 8. jūnija spriedums apvienotajās lietās T-79/96, T-260/97 un T-117/98, *Recueil*, II-2193. lpp., 181. punkts).

67 Šajā gadījumā prasītāja sava prasības pieteikuma 142.–154. punktā izklāstīja to dažādo zaudējumu būtību, kurus tā pieprasa atlīdzināt, kā arī to apjoma noteikšanai izmantotās metodes. Prasītāja pietiekami detalizēti norādījusi apstākļus, uz kuriem tā pamatojas, lai pierādītu attiecīgā zaudējuma esamību un noteiktību, kā arī tā apmēru.

68 Attiecībā uz zaudējuma esamību un noteiktību prasītāja atgādināja, ka 1999. gada režīms nopietni ietekmēja tās darbību un rezultātus. Prasītāja īpaši uzsvēra, ka šis zaudējums acīmredzami atspoguļojās tās kapitalizācijā, kas pēc 1993. gada režīma pieņemšanas ir samazinājusies vairāk kā par 96 %. Prasītāja uzsver, ka no 1999. līdz 2000. gadam kapitalizācija samazinājusies no 625 miljoniem līdz 79,2 miljoniem USD, proti, notikusi samazināšanās par 87 %. Tā kā *Chiquita Brands International Inc.* ir biržā kotēta sabiedrība, šie pierādījumi ir publiska informācija, kas tiek plaši izplatīta presē.

69 Attiecībā uz zaudējuma apmēru un zaudējumu un pieprasīto procentu lieluma noteikšanu prasītāja izdalījusi zaudēto peļņu un prasītājai attiecīgi radušos izdevumus. Attiecībā uz zaudēto peļņu prasītāja atsaucās uz metodi, ko izmantojuši PTO šķīrējtiesneši, lai noteiktu, cik liels ir zaudējums, ko Amerikas Savienotās Valstis un Ekvadora cieta no tā, ka 1993. gada režīms neatbilda PTO normām, kas skāra arī 1999. gada režīmu. Ņemot vērā šo informāciju un 1999. un 2000. gadā notiekošo darījumu skaitu, prasītāja veica aprēķinu, lai noteiktu to darījumu skaitu, ko tā būtu īstenojusi, ja 1999. gada režīms atbilstu PTO normām. Tā uzsver, ka zaudētā peļņa ir vienāda ar starpību starp ienākumiem, ko tā būtu varējusi iegūt no iespējamā darījumu skaita, un 1999. un 2000. gadā faktiski gūtajiem ienākumiem. Saskaņā ar šo aprēķinu prasītāja šo zaudēto peļņu novērtējusi 543,6 miljonu EUR apmērā. Prasītāja norāda, ka minētos neparedzētos izdevumus veido izmaksas, kas saistītas ar personāla samazināšanu 1999. gadā, neizmantoto transportu 1999. un 2000. gadā, kā arī tiesāšanās izdevumiem. Prasītāja šos izdevumus novērtējusi 20,5 miljonu EUR apmērā.

70 Minētā zaudējuma rakstura un apmēra izklāsts, ko prasītāja veikusi savā prasības pieteikumā, atbilst Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkta noteikumiem. Tas ļauj Komisijai aizstāvēties un Pirmās instances tiesai veikt kontroli.

Par prasības pieteikuma atbilstību Reglamenta 44. panta 1. punkta e) apakšpunktam

71 No Reglamenta 44. panta 1. punkta e) apakšpunkta formulējuma un īpaši no frāzes "attiecīgā gadījumā" izriet, ka prasības pieteikumā nav obligāti jāiekļauj pierādījumi. Vienīgā sankcija pierādījumu sakarā ir noraidījums nokavējuma dēļ, ja tie pirmoreiz un bez pamatojuma iesniegti replikas vai atbildes uz repliku stadijā (Reglamenta 48. panta 1. punkts).

72 Saskaņā ar Reglamenta 43. panta 4. punktu "visiem procesuālajiem dokumentiem tiek pievienoti lietas materiāli, kuros iekļauti pierādījumi un pamatojošie dokumenti un kam pievienoti šo pierādījumu un dokumentu saraksts". No judikatūras izriet, ka šī pienākuma neievērošana var nozīmēt to, ka prasība ir nepieņemama, ja tā var radīt grūtības pārējiem lietas dalībniekiem savu argumentu sagatavošanā (Pirmās instances tiesas 2003. gada 5. marta spriedums lietā T-293/01 *Ineichen*/Komisija, *Recueil FP*, I-A-83. un II-441. lpp., 29. un turpmākie punkti).

73 Šajā gadījumā jāsecina, ka Komisija ir iesniegusi īpaši detalizētu iebildumu rakstu, kas ļauj uzskatīt, ka tai nekādā veidā nav bijušas radītas grūtības tā iemesla dēļ, ka kopā ar prasības pieteikumu nav tikuši iesniegti arī pierādījumi.

74 Komisijas kritika par pierādījumiem par zaudējuma esamību tādējādi attiecas uz prāvas vērtējumu pēc būtības un nevis uz tās pieņemamību (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Hameico Stuttgart* u.c./Padome un Komisija, 32. punkts).

75 Līdz ar to prasība ir pieņemama.

Par lietas būtību

76 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība EKL 288. panta nozīmē ir atkarīga no visu nosacījumu kopuma, proti, iestādēm pārmestās rīcības prettiesiskuma, zaudējumu esamības un cēloņsakarības starp attiecīgo rīcību un minētajiem zaudējumiem (Tiesas 1982. gada 29. septembra spriedums lietā 26/81 *Oleifici Mediterranei*/EEK, *Recueil*, 3057. lpp., 16. punkts; Pirmās instances tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedums lietā T-175/94 *International Procurement Services*/Komisija, *Recueil*, II-729. lpp., 44. punkts; 1996. gada 16. oktobra spriedums lietā T-336/94 *Efisol*/Komisija, *Recueil*, II-1343. lpp., 30. punkts, 1997. gada 11. jūlija spriedums lietā T-267/94 *Oleifici Italiani*/Komisija, *Recueil*, II-1239. lpp., 20. punkts). Ja viens no šiem nosacījumiem nav izpildīts, prasība jānoraida kopumā, pat nepārbaudot pārējos minētās atbildības iestāšanās nosacījumus (Tiesas 1994. gada 15. septembra spriedums lietā C-146/91 *KYDEP*/Padome un Komisija, *Recueil*, I-4199. lpp., 19. un 81. punkts, Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. februāra spriedums lietā T-170/00 *Förde-Reederei*/Padome un Komisija, *Recueil*, II-515. lpp., 37. punkts).

77 Lai veiktu pārbaudi saistībā ar prasījumiem par zaudējumu atlīdzību, attiecībā uz pirmo no šiem nosacījumiem, proti, to, kas attiecas uz prettiesiskas rīcības pastāvēšanu, jāatgādina, ka judikatūra prasa, lai būtu pietiekami skaidri pārkāpta tiesību norma, kas personām piešķir tiesības (Tiesas 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā C-352/98 P *Bergaderm* un *Goupil*/Komisija, *Recueil*, I-5291. lpp., 42. punkts). Attiecībā uz prasību par to, ka pārkāpumam jābūt pietiekami skaidram, noteicošais kritērijs, lai noteiktu, ka tas ir izpildīts, ir tas, ka attiecīgā Kopienas iestāde ir acīmredzamā un rupjā veidā pārkāpusi tai piešķirtās rīcības brīvības robežas. Ja šai iestādei ir atstāta ierobežota rīcības brīvība vai pat šādas rīcības brīvības vispār nav, vienkāršs Kopienu tiesību pārkāpums var būt pietiekams pietiekami skaidra pārkāpuma konstatēšanai (Pirmās instances tiesas 2001. gada 12. jūlija spriedums

apvienotajās lietās T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 un T-225/99 *Comafrica* un *Dole Fresh Fruit Europe*/Komisija, *Recueil*, II-1975. lpp., 134. punkts, Pirmās instances tiesas 2004. gada 10. februāra spriedums apvienotajās lietās T-64/01 un T-65/01 *Afrikanische Frucht-Compagnie*/Padome, *Recueil*, II-521. lpp., 71. punkts).

1. *Pamatu kopsavilkums*

78 Prasītāja uzsver, ka Komisija, pieņemot un paturot spēkā Regulas Nr. 2362/98 noteikumus, kas attiecas uz importa licenču piešķiršanu un tarifu kvotu sadali starp dažām Latīņamerikas valstīm, pieļāvusi dažādus noteiktus to tiesību normu pārkāpumus, kas aizsargā indivīdus vai piešķir tiem tiesības, uzliekot Kopienai atbildību, pamatojoties uz EKL 235. pantu.

79 Attiecībā uz trešo valstu banānu importa licenču piešķiršanu prasītāja uzsver, ka 1993. gada režīms ieviesa mehānismu, kas paredzēts, lai samazinātu to lielo uzņēmumu konkurējošo stāvokli, kas tāpat kā tā ir vertikāli integrēti un specializējušies Latīņamerikas banānu tirdzniecībā. Tādējādi saskaņā ar 1993. gada režīmu šīs licences tika piešķirtas dažiem uzņēmējiem, kuri nenodarbojās ar trešo valstu banānu importu. Arī Kopienas vai ĀKK banānu vairumtirgotāju rīcībā bija 30 % no licencēm, kas paredzētas trešo valstu banānu importam. Tāpat arī nogatavināšanai paredzētās noliktavas saņēma zināmu daudzumu šo licenču. 1993. gada režīms mudināja trešo valstu banānu importētājus pirkt sertifikātus no ĀKK un Kopienas banānu nogatavināšanai paredzētajām noliktavām un vairumtirgotājiem. Trešo valstu banānu importētāji bija spiesti daļu savu resursu nodot konkurentiem, jo šo licenču vērtība bija apmēram EUR 200 par tonnu banānu. Turklāt šis mehānisms ļāva dažiem uzņēmējiem, kuri līdz tam bija specializējušies ĀKK banānu tirdzniecībā, tieši importēt Latīņamerikas banānus un tieši konkurēt ar prasītāju.

80 Izmaiņas, ko radīja 1999. gada režīms, pasliktināja šo situāciju. Prasītāja norāda, ka Regula Nr. 2362/98 vairs neparedzēja, ka 30 % no licencēm piešķirami ĀKK vai Kopienas banānu importētājiem, bet šī regula tika piemērota atbilstoši tā sauktajai "kopējā katla" sistēmai. Saskaņā ar šo sistēmu importa licences attiecībā uz ĀKK un trešo valstu tarifu kvotām tika pārvaldītas kopīgi. Licences uzņēmējiem tika piešķirtas atkarībā no to banānu daudzuma, kas faktiski importēti saskaņā ar 1993. gada režīmu (laika periods no 1993. līdz 1996. gadam, proti, "atskaites periods"), neatkarīgi no banānu izcelsmes. Sistēma ne tikai balstījās uz atskaites periodu, ko bija ietekmējuši pārkāpumi, kuri minēti Strīdu izšķiršanas organizācijas 1997. gada 25. septembra lēmumā, bet pēc tās ieviešanas arī faktiski palielinājās trešo valstu importa licenču pieteikumu skaits, ko bija iesnieguši uzņēmēji, kas parasti specializējas ĀKK vai Kopienas banānu tirdzniecībā. Banānu daudzums, ko prasītāja varēja importēt, būtu pārsniedzis atskaites daudzumu, kuru tā varēja pieprasīt, ņemot vērā iepriekš veiktā importa apjomu.

81 Attiecībā uz tarifu kvotu sadali valsts apakškvotām prasītāja uzsver, ka vislielākais šī banānu importa avots ir Panama. Tā liek pievērst uzmanību tam, ka 1993. gada režīms paredz, ka 49,40 % trešo valstu tarifu kvotu piešķiramas tiem, kas parakstījuši citus starptautiskus līgumus, proti, *Lomé* Konvenciju un 1994. gada 28. un 29. martā noslēgto vienošanos starp Kopienu un Kolumbijas Republiku, Kostarikas Republiku, Nikaragvas Republiku un Venecuēlas Republiku (turpmāk tekstā — "ietvarlīgums"), kurā Panama nepiedalījās. Pēc tam, kad ar PTO 1997. gada 25. septembra lēmumu tika konstatēta šī sadalījuma neatbilstība 1994. gada VVTT XIII pantam, 1999. gada režīms grozīja tarifu kvotas sadali valsts apakškvotās. Panamai nodrošinātā daļa bija 15,76 %. Prasītāja apgalvo, ka šis kvotu sadalījums pa valstīm ir nepamatots. Kvotu sadalījums bija arī patvaļīgs, jo Kolumbijas un Kostarikas rīcībā bija daļa, kas pārsniedz tirdzniecības apjomus, uz kuriem tās varēja atsaukties, nepastāvot tirdzniecības kvantitatīvajiem ierobežojumiem. Lai kāds arī būtu iemesls šādam kvotu sadalījumam pa valstīm, prasītāja uzsver, ka tas balstīts uz tirdzniecību, kas veikta saskaņā ar 1993. gada režīmu. Kā jau tas konstatēts īpašās grupas 1999. gada 6. aprīļa ziņojumā, šī atskaites perioda izvēles rezultātā tika saglabāta 1993. gada režīma radītā diskriminācija, kuras pastāvēšana konstatēta ar PTO 1997. gada 25. septembra lēmumu.

82 Lai pierādītu Komisijas rīcības prettiesiskumu, prasītāja izvirza četrus šādus pamatus. Pirmais attiecas uz PTO normu pārkāpumu. Otrais pamats attiecas uz pilnvarojuma pārkāpumu, ko Padome devusi Komisijai Regulas Nr. 1637/98 īstenošanai. Trešais pamats attiecas uz vispārējo Kopienu tiesību principu pārkāpumu. Ceturtais pamats saistīts ar labticības un tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu starptautiskajās tiesībās.

2. *Par pirmo pamatu, kas attiecas un PTO normu pārkāpumu*

Par Nakajima judikatūras interpretāciju

Lietas dalībnieku argumenti

83 Prasītāja uzsver, ka Regula Nr. 2362/98 ir pretrunā PTO normām, un šī pretruna norādīta īpašās grupas 1999. gada 6. aprīļa ziņojumā. Tā paziņo, ka, izvirzot šo pamatu, tā necenšas tieši norādīt uz PTO tiesību pārkāpumu. Tā kā PTO tiesībām nav tiešās iedarbības, prasība par ārpuslīgumisko atbildību, pamatojoties uz PTO tiesību pārkāpumu, jau sākotnēji būtu nolemta neveiksmei (Pirmās instances tiesas 2001. gada 20. marta spriedums lietā T-30/99 *Bocchi Food Trade International*/Komisija, *Recueil*, II-943. lpp., 56. punkts; spriedums lietā T-18/99 *Cordis*/Komisija, *Recueil*, II-913. lpp., 51. punkts, un spriedums lietā T-52/99 *T. Port*/Komisija, *Recueil*, II-981. lpp., 51. punkts).

84 Prasītāja precizē, ka šis pamats balstīts uz pastāvošo judikatūru, saskaņā ar kuru Kopienu tiesas var kontrolēt atvasināta tiesību akta likumīgumu, ņemot vērā PTO normas, tostarp VVTT, ja "Kopiena ir apņēmusies izpildīt konkrētu pienākumu, ko tā ieguvusi PTO ietvaros, vai gadījumā, kad Kopienas aktā ir tieša atsauce uz PTO līgumu precīziem noteikumiem" (Tiesas 1999. gada 23. novembra spriedums lietā

C-149/96 Portugāle/Padome, *Recueil*, I-8395. lpp., 49. punkts; skat. arī Tiesas 1998. gada 12. novembra spriedumu lietā C-352/96 Itālija/Padome, *Recueil*, I-6937. lpp., turpmāk tekstā — "spriedums lietā Itālija/Padome (*Riz*)", 19. punkts, un 1994. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-280/93 Vācija/Padome, *Recueil*, I-4973. lpp., turpmāk tekstā — "spriedums lietā Vācija/Padome (Banāni)", 111. punkts). Šis princips norādīts Tiesas 1991. gada 7. maija spriedumā lietā C-69/89 *Nakajima*/Padome, *Recueil*, I-2069. lpp., turpmāk tekstā — "*Nakajima* spriedums".

85 Lai interpretētu principu, kas izriet no *Nakajima* sprieduma un ko vēlāk pasludinājusi un īstenojusi Tiesa un Pirmās instances tiesa (turpmāk tekstā — "*Nakajima* judikatūra"), prasītāja secīgi pārbauda iepriekš minētā sprieduma Portugāle/Padome būtību un piemērojamības nosacījumus, kā arī tā attiecināmību uz konkrēto gadījumu.

86 Attiecībā, pirmkārt, uz *Nakajima* judikatūras būtību prasītāja apgalvo, ka tās apslēptā doma ir ļaut veikt tiesas kontroli attiecībā uz PTO normām, ja Kopienas likumdevēja iestāde nolēmusi izpildīt pienākumus, kas izriet no šīm normām, kuru tiešās iedarbības trūkums nav vispār būtisks. Kopienas tiesas nekontrolētu Kopienu tiesību aktu saderību ar PTO normām, bet gan novērtētu tās attiecībā pret pamatlēmumu izpildīt PTO normu radīto pienākumu. Prasītāja uzsver, ka tādējādi "šādos gadījumos iespēja atsaukties uz VVTT noteikumiem nav balstīta uz šo noteikumu tiešo iedarbību, bet gan uz tā Kopienas tiesību akta esamību, ar kuru tika piemēroti šie noteikumi vai kuros jebkurā gadījumā tika izteikta vēlme tos piemērot" (ģenerāladvokāta Tezauro [*Tesauro*] secinājumi Tiesas 1998. gada 16. jūnija spriedumā lietā C-53/96 *Hermès*, *Recueil*, I-3603. lpp., I-3606. lpp., zemsvītras piezīme Nr. 45).

87 Prasītāja turklāt uzskata, ka *Nakajima* judikatūra no jauna jāizvērš Kopienas tiesiskajā kārtībā starptautisko līgumu tiešās iedarbības vispārējā aspektā — iedarbības, kuras VVTT un PTO līgumiem nav (Tiesas 1972. gada 12. decembra spriedums apvienotajās lietās no 21/72 līdz 24/72 *International Fruit Company* u.c., *Recueil*, 1219. lpp., un iepriekš minētais spriedums lietā Portugāle/Padome).

88 Šī situācija neizslēdz iespēju veikt tiesu kontroli attiecībā uz Kopienu tiesību aktu atbilstību VVTT un PTO līgumu normām. *Nakajima* judikatūra — tieši pretēji — ļauj nodrošināt tiesas kontroli, kas ir stingri ierobežota, bet tomēr svarīga to tiesību aizsardzībai, kas būtiskas efektīvai tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai (ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] secinājumi Tiesas 2001. gada 9. oktobra spriedumā lietā C-377/98 Nīderlande/Parlaments un Padome, *Recueil*, I-7079. lpp., I-7084. lpp., turpmāk tekstā — "*Biotechnologies* spriedums").

89 Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka ir divi *Nakajima* judikatūras piemērojamības nosacījumi — pirmkārt, Kopienas nodoms panākt atbilstību ("intention to comply") un, otrkārt, "īpašs pienākums," kas izriet no PTO līgumiem.

90 Prasītāja pirmo nosacījumu izskaidro ar šādu faktu — ja šķiet, ka Kopienai bija nodoms panākt atbilstību PTO normām, raizes, kas lika Tiesai atcelt PTO līgumu tiešo iedarbību, nav būtiskas. Kopiena nekad nevarētu būt spiesta pret savu gribu piemērot PTO tiesības; *Nakajima* judikatūra šo principu nepavisam neapšaubīja.

91 PTO tiesībās paredzētajam pienākumam, atbilstību kuram Kopiena gribēja panākt, ir jābūt arī "īpašam pienākumam"; šim pienākumam ir jābūt "pietiekami skaidram un precīzam", lai tiesnesis to varētu piemērot.

92 Pamatojoties uz iepriekš minētajiem pierādījumiem, prasītāja atspēko četras dažādas interpretācijas, kurās paredzēts ierobežot *Nakajima* judikatūras piemērošanas nosacījumus.

93 Pirmkārt, būtu tiesiski kļūdaini ierobežot *Nakajima* judikatūras piemērojamību, atļaujot to piemērot tikai tad, ja konkrētajā Kopienas tiesību aktā ir skaidra norāde uz īpašu VVTT vai PTO līgumu noteikumu. Prasītāja tādējādi uzskata, ka šādā interpretācijā ir sajaukti *Nakajima* sprieduma apstākļi ar Tiesas 1989. gada 22. jūnija sprieduma lietā 70/87 *Fediol*/Komisija, *Recueil*, 1781. lpp., apstākļiem, kas faktiski attiecas uz gadījumu, kad pastāv tieša norāde uz VVTT vai PTO līgumu noteikumiem. *Nakajima* judikatūras piemērojamības nosacījums ir "nodoms izpildīt īpašu pienākumu" saskaņā ar VVTT vai PTO līgumiem. Šajā sakarā prasītāja atsaucas uz to, ka *Nakajima* spriedumā konkrētais Kopienas tiesību akts nenorādīja uz īpašu VVTT noteikumu.

94 Judikatūrā, protams, *Nakajima* spriedums un iepriekš minētais spriedums lietā *Fediol*/Komisija dažreiz tiek minēts kopā, tā kā šī judikatūra atsaucas uz normu, saskaņā ar kuru tiesnesis var kontrolēt Kopienas akta likumību, ņemot vērā VVTT un PTO līgumu noteikumus, neraugoties uz to, ka tiem nav tiešas iedarbības. Tomēr katrā no šiem diviem spriedumiem ir paredzēti atšķirīgi minētās normas piemērošanas nosacījumi (ģenerāladvokāta Sadžo [*Saggio*] secinājumi iepriekš minētajā spriedumā lietā Portugāle/Padome, *Recueil*, I-8397. lpp., zemsvītras piezīme Nr. 20).

95 Prasītāja piebilst, ka doma par to, ka *Nakajima* judikatūras piemērošana varētu būt atkarīga no īpašas norādes uz VVTT noteikumiem vai PTO līgumiem, būtu absurda. Tādējādi tiesu kontrolei nevajadzētu būt atkarīgai no formāla nosacījuma, kas atkarīgs tikai no konkrētā tiesību akta autora izvēles. Šāds nosacījums būtu pretrunā tiesiskas valsts principam.

96 Otrkārt, būtu tiesiski kļūdaini ierobežot *Nakajima* sprieduma piemērojamību, atļaujot to piemērot tikai tajos gadījumos, kuros no VVTT vai PTO līgumiem izrietošais pienākums ir pozitīvi formulēts.

97 Pirmkārt, šāds nosacījums būtu neīsts, jo visus pozitīvos pienākumus varētu izklāstīt kā aizliegumu tāpat kā vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principu. Otrkārt, prasītāja uzsver, ka GATS II panta 1. punkts un XVII pants, kā arī 1994. gada VVTT XIII pants, kurš attiecas uz šo gadījumu, paredz pozitīvus pienākumus. Visbeidzot, šādu ierobežojumu atcēla *Nakajima* spriedums, kas attiecās uz Kopienas antidempinga tiesību aktu atbilstību 1. pantam līgumā par VVTT VI panta īstenošanu, kurš Kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes 1979. gada 10. decembra Lēmumu 80/271/EEK par daudzpusēju līgumu noslēgšanu 1973.–1979. gada tirdzniecības sarunu rezultātā (OV 1980, L 71, 1. lpp., turpmāk tekstā — "1979. gada Antidempinga kodekss"). Šajā noteikumā ir iekļauts negatīvs pienākums, kas aizliedz līgumslēdzējām pusēm piespiest ievērot antidempinga tiesības, neievērojot 1979. gada Antidempinga kodeksa normas.

98 Treškārt, būtu tiesiski kļūdaini ierobežot *Nakajima* judikatūras piemērojamību, ļaujot to piemērot tikai tajos gadījumos, kuros no VVTT vai PTO līgumiem izrietošais pienākums būtu iekļauts vai transponēts konkrētajā Kopienas tiesību aktā. Prasītāja uzsver, ka šāda interpretācija nav balstīta ne uz vienu Tiesas vai Pirmās instances tiesas nolēmumu. Tā atzīmē, ka saistībā ar antidempinga lietām 1979. gada Antidempinga kodekss bija transponēts Kopienas tiesībās. Taču prasītāja apstrīd to, ka šis pierādījums ļauj izveidot vispārīgu nostāju, saskaņā ar kuru *Nakajima* judikatūra ir piemērojama tikai tad, ja ar apstrīdēto Kopienas tiesību aktu tiek transponēta no VVTT vai PTO līgumiem izrietoša norma. Šāds priekšlikums būtu pretrunā spriedumam Itālija/Padome (*Riz*), kurā Tiesa piemērojusi *Nakajima* judikatūru, kaut arī Kopiena savās tiesībās nebija transponējusi VVTT XXIV panta 6. punktu.

99 Ceturtkārt, būtu tiesiski kļūdaini ierobežot *Nakajima* judikatūras piemērojamību, atļaujot to piemērot tikai tajos gadījumos, kuros atbilstība VVTT vai PTO līgumu normām ir vienīgais mērķis, ko apstrīdētais Kopienas tiesību akts cenšas sasniegt. Tā kā šādi gadījumi ir ļoti reti, prasītāja uzskata, ka šādas interpretācijas rezultātā *Nakajima* judikatūra zaudētu savu jēgu. Tā uzskata, ka minētā judikatūra ir

piemērojama pat tad, ja apstrīdētajā tiesību aktā ir izvirzīti vairāki pretrunīgi mērķi, jo vienīgais ierobežojums, kas tādā gadījumā jāievēro tiesnesim, ir tā līdzsvara neizjaukšana, ko izdevies panākt likumdevējam.

100 Treškārt, prasītāja apgalvo, ka tās sniegto *Nakajima* judikatūras interpretāciju neietekmēja iepriekš minētais spriedums lietā Portugāle/Padome. Šajā spriedumā Tiesa noraidīja argumentu par PTO līgumu tiešo iedarbību tiesiski politisku iemeslu dēļ. Tiesa uzskatīja, ka, atbalstot šādu argumentu, vienpusēji tiktu likvidēta Kopienas "rīcības brīvība" PTO ietvaros pat tad, ja neviena cita līgumslēdzēja puse nebūtu uzņēmusies savstarpējas saistības attiecībā pret Kopienu.

101 Prasītāja tādējādi uzskata, ka *Nakajima* judikatūra zaudētu jēgu, ja tā būtu jāpakļauj nosacījumam par savstarpējību, kas apspriesta iepriekš minētajā spriedumā lietā Portugāle/Padome. Prasītāja atgādina, ka *Nakajima* judikatūras būtība saistīta tieši ar faktu, ka tā pēc definīcijas attiecas tikai uz gadījumiem, kad Kopienai vairs nav nekādas "rīcības brīvības" attiecībā uz tās pieņemtajiem lēmumiem par to normu īstenošanu, kuras izriet no VVTT vai PTO līgumiem.

102 Prasītāja uzskata, ka nav jābaidās, ka šādas interpretācijas rezultātā tiek iesniegtas ļoti daudzas prasības katru reizi, kad Kopiena nepilda PTO Strīdu izšķiršanas organizācijas lēmumu, jo šīs prasības ir pakļautas nosacījumam, ka Kopiena ir skaidri nolēmusi īstenot pienākumu saskaņā ar PTO līgumiem. Apstākļi, kuros Kopienas tiesnesis varētu piemērot *Nakajima* judikatūru, tādējādi būtu ierobežoti. Faktiski tie tikai skartu gadījumus, kuros Padome ir skaidri izlēmusi, ka īstenos lēmumu, ko pieņēmušas PTO iestādes, kuras risina strīdu, bet šī lēmuma īstenošana Kopienas tiesiskajā kārtībā izrādījusies neatbilstoša Padomes mērķim.

103 Šajā sakarā prasītāja vērš uzmanību uz apstākli, kas pretstata šo lietu strīdam "Liellopu gaļa ar hormoniem" (1998. gada 16. janvāra Apelācijas organizācijas ziņojums WT/DS26/AB/R WT/DS48/AB/R, ko 1998. gada 13. februārī pieņēmusi Strīdu izšķiršanas organizācija), kas nodots PTO. Šajā strīdā Kopiena skaidri nolēma negrozīt savus tiesību aktus, lai panāktu atbilstību lēmumiem, kas pieņemti PTO strīdu izšķiršanas procedūras beigās. Tā kā nebija panākts apspriestais risinājums attiecībā uz zaudējumu atlīdzības apmēru, Kopiena nolēma piekrist tam, ka uz to attieksies vinnējušās lietas dalībnieces, proti, Amerikas Savienoto Valstu, pretpasākumi. Šajā lietā Kopiena nebija izlēmusi paturēt spēkā banānu tirgus kopīgās organizācijas aspektus, kas pasludināti par nesaderīgiem ar tās pienākumiem, kas izriet no PTO līgumiem. Kopiena — tieši pretēji — bija skaidri norādījusi, ka tā vēlas panākt atbilstību lēmumiem, ko pieņēmušas PTO strīdu izšķiršanas iestādes.

104 Komisija noraida šādu *Nakajima* sprieduma interpretāciju. Tā atgādina, ka, neraugoties uz Kopienas tiesiskās kārtības monismu, judikatūrā pastāvīgi ir noraidīts arguments par PTO līgumu tiešo iedarbību (iepriekš minētais spriedums lietā *International Fruit Company* u.c., un spriedums lietā Portugāle/Padome). Lai pārbaudītu Kopienas normas atbilstību PTO normai, strīdu izšķiršanas organizācijas ziņojumu varētu ņemt vērā tikai tad, ja PTO normā apslēptajam pienākumam ir tiešā iedarbība (Tiesas 1999. gada 14. oktobra spriedums lietā C-104/97 P Atlanta/Eiropas Kopiena, *Recueil*, I-6983. lpp., 20. punkts).

105 Komisija apstrīd arī *Nakajima* judikatūras piemērojamības nosacījumu interpretāciju, ko izklāstījusi prasītāja.

106 Pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, pirmais nosacījums ir nevis nodoms "panākt atbilstību" ("to comply"), bet gan nodoms "īstenot" ("to implement") īpašu pienākumu (iepriekš minētais spriedums lietā Portugāle/Padome, 49. punkts). Šīm frāzēm nav līdzvērtīgas nozīmes — frāzei "panākt atbilstību" ir plašāka nozīme nekā

frāzei "īstenot". Bieži vien valstij vai Kopienai ir nodoms panākt atbilstību konkrētiem pienākumiem, tos neizpildot.

107 Komisija apstrīd otrā nosacījuma interpretāciju, kas attiecas uz prasību par "īpašu pienākumu". "Īpašs" pienākums izprotams kā pretējs "vispārīgam" pienākumam.

108 Komisija uzskata, ka šo nosacījumu ierobežojošā rakstura dēļ *Nakajima* judikatūra tiek piemērota reti. Tā tiek piemērota galvenokārt attiecībā uz prasībām, kas celtas, apstrīdot antidempinga regulas (Tiesas 1992. gada 10. marta spriedums lietā C-188/88 *NMB*/Komisija, *Recueil*, I-1689. lpp.; Pirmās instances tiesas 1995. gada 2. maija spriedums apvienotajās lietās T-163/94 un T-165/94 *NTN Corporation* un *Koyo Seiko*/Padome, *Recueil*, II-1381. lpp., 1996. gada 5. jūnija spriedums lietā T-162/94 *NMB France* u.c./Komisija, *Recueil*, II-427. lpp., un 1999. gada 15. decembra spriedums apvienotajās lietās T-33/98 un T-34/98 *Petrotub* un *Republica*/Padome, *Recueil*, II-3837. lpp., 105. punkts). Vienīgais gadījums, kad *Nakajima* judikatūra tika piemērota ārpus antidempinga jomas, bija spriedums lietā Itālija/Padome (*Riz*). Visi pārējie mēģinājumi piemērot *Nakajima* judikatūru bija neveiksmīgi (Tiesas 2001. gada 13. decembra spriedums lietā C-317/99 *Kloosterboer Rotterdam*, *Recueil*, I-9863. lpp., iepriekš minētie spriedumi lietās Vācija/Padome (Banāni) un Portugāle/Padome; iepriekš minētais spriedums lietā *Cordis*/Komisija un iepriekš minētais 2001. gada 20. marta spriedums lietā *T. Port*/Komisija).

109 Atbilstoši Komisijas viedoklim *Nakajima* judikatūras piemērošanā paredzēts apvienot šādus četrus nosacījumus.

110 Pirmkārt, attiecīgajam "īpašajam pienākumam" jābūt pozitīvam pienākumam rīkoties noteiktā veidā. VVTT antidempinga kodeksos ir iekļauts šāda veida pienākumu piemērs. Strīdu izšķiršanas organizācijas ieteikums vai lēmums nevarētu

būt "īpašs pienākums", jo tie tikai uzlika vispārēju pienākumu panākt to, lai tiesību akts atbilstu PTO normām. Tādējādi konkrētajai līgumslēdzējai pusei jāizlemj, kādus pasākumus veikt, lai nodrošinātu savas tiesiskās kārības atbilstību šīm normām.

111 Otrkārt, *Nakajima* judikatūra ir piemērojama tikai tad, ja ar konkrētu Kopienas tiesību aktu Kopienas tiesiskajā kārtībā iekļauts vai transponēts "īpašs pienākums", kas iegūts PTO ietvaros. Šis priekšlikums tieši izrietētu no frāzes "īstenot".

112 Treškārt, lai *Nakajima* judikatūra būtu piemērojama, Kopienas likumdevējs nedrīkstētu izvirzīt vairākus pretrunīgus mērķus.

113 Ceturtkārt, *Nakajima* judikatūra paredz arī to, ka konkrētajā Kopienas tiesību aktā ir tieša norāde uz īpašiem pienākumiem, kas izriet no PTO tiesībām un ko paredzēts īstenot.

Pirmās instances tiesas vērtējums

114 PTO līgums un tā pielikumi, ņemot vērā to raksturu un struktūru, principā nav tādas normas, attiecībā uz kurām Tiesa un Pirmās instances tiesa kontrolē Kopienu iestāžu tiesību aktu likumību (iepriekš minētais spriedums Portugāle/Padome, 47. punkts). Šie dokumenti nevar privātpersonām radīt tiesības, uz kurām tie varētu atsaukties tiesā saskaņā ar Kopienu tiesībām (šajā sakarā skat. Tiesas 2000. gada 14. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-300/98 un C-392/98 *Dior* u.c., *Recueil*, I-11307. lpp., 44. punkts).

115 Tikai gadījumā, kad Kopiena bija apņēmusies īstenot īpašu pienākumu, kas tai uzlikts PTO ietvaros, vai gadījumā, kad Kopienu tiesību aktā ir tieša norāde uz precīziem noteikumiem līgumos, kas iekļauti PTO līguma pielikumos, Tiesai un Pirmās instances tiesai jākontrolē konkrētā Kopienu tiesību akta likumība saistībā ar PTO normām (iepriekš minētais spriedums lietā Portugāle/Padome, 49. punkts).

116 Prasītāja atsaucas tikai uz pirmo no minētajiem izņēmumiem. Tā apgalvo, ka, pieņemot Regulu Nr. 1637/98, kuras īstenošanas pasākumus noteica Regula Nr. 2362/98, Kopiena bija apņēmusies izpildīt īpašu pienākumu, kas uzlikts PTO ietvaros no *Nakajima* sprieduma izrietošās judikatūras nozīmē.

117 Norma, kas izriet no *Nakajima* sprieduma, izņēmuma kārtā paredz, ka atbildētājs papildus var balstīties uz to, ka Kopiena vai tās iestādes pārkāpušas VVTT vai PTO līgumu normas. Šī norma, kas ir izņēmums no principa, saskaņā ar kuru privātpersonas nevar tieši atsaukties uz PTO līgumu noteikumiem Kopienu tiesās, ir interpretējama sašaurināti.

118 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka attiecībā uz prasībām, ko iesniegušas privātpersonas, Tiesa vai Pirmās instances tiesa ir piemērojušas no *Nakajima* sprieduma izrietošo principu tikai gadījumos, kad tās ir izvērtējušas antidempinga pamata regulu atbilstību 1979. un 1994. gada Antidempinga kodeksa noteikumiem (līgumi par 1994. gada VVTT VI panta īstenošanu; Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmums 94/800/EK par Urugvajas raunda daudzpusējo sarunu rezultātā panākto vienošanos noslēgšanu Eiropas Kopienu vārdā par tās kompetencē esošajiem jautājumiem (no 1986. līdz 1994. gadam) (OV L 336, 1. lpp.), 1.A pielikums).

119 Tiesa un Pirmās instances tiesa vairākos gadījumos ir izvērtējušas pamatus, kas attiecas uz antidempinga regulu atbilstību Antidempinga kodeksu noteikumiem (Tiesas 1992. gada 13. februāra spriedums lietā C-105/90 *Goldstar*/Padome, *Recueil*, I-677. lpp., 31. un turpmākie punkti; iepriekš minētais spriedums lietā *NMB*/Komisija, 23. punkts; iepriekš minētais spriedums lietā *NTN Corporation*/Padome, 65. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *NMB France* u.c./Komisija, 99. punkts) un divreiz atbalstīja šādus pamatus (Tiesas 2003. gada 9. janvāra spriedums lietā C-76/00 P *Petrotub* un *Republica*/Padome, *Recueil*, I-79. lpp., 52. un turpmākie punkti, un Pirmās instances tiesas 2000. gada 27. janvāra spriedums lietā T-256/97 *BEUC*/Komisija, *Recueil*, II-101. lpp., 63. un turpmākie punkti).

120 Izņemot strīdīgā antidempinga īpašo situāciju, Tiesa un Pirmās instances tiesa tomēr atteicās piemērot no *Nakajima* sprieduma izrietošo judikatūru. Tiesa un Pirmās instances tiesa arī atteicās izvērtēt Kopienas tiesību akta likumīgumu, ņemot vērā PTO līgumu noteikumus, to prasību ietvaros, ko cēlušas privātpersonas, apstrīdot dažus banānu tirgus kopīgās organizācijas aspektus (Tiesas 2001. gada 2. maija rīkojums lietā C-307/99 *Fruchthandelsgesellschaft, Recueil*, I-3159. lpp.; iepriekš minētie spriedumi *Cordis*/Komisija, *Bocchi Food Trade International*/Komisija un 2001. gada 20. marta spriedums lietā *T. Port*/Komisija), kā arī to Kopienas tiesību aktu likumīgumu, kas saistīti ar hormoniem līdzvērtīgu iedarbības vielu ievadīšanu dzīvniekiem (Pirmās instances tiesas 2002. gada 11. janvāra spriedums lietā T-174/00 *Biret International*/Padome, *Recueil*, II-17. lpp., un spriedums lietā T-210/00 *Biret* un *Cie*/Padome, *Recueil*, II-47. lpp.).

121 Svarīgi uzsvērt, ka antidempinga jomā atbilstošie VVTT un PTO līgumi tieši uzlika katrai līgumslēdzējai pusei pienākumu pielāgot savus tiesību aktus, lai tajos atspoguļotu minēto līgumu saturu. Tādējādi 1979. gada Antidempinga kodeksa 16. panta 6. punkta a) apakšpunkts ar nosaukumu "Valsts tiesību akti" noteica, ka līgumslēdzējām pusēm jāveic "visi vispārējie vai īpašie pasākumi, kas vajadzīgi, lai, vēlākais, dienā, kad minētais līgums stāsies spēkā jautājumā, uz kuru tas attiecas, nodrošinātu to, ka likumi, noteikumi un administratīvās procedūras atbilst minētā līguma noteikumiem tiktāl, ciktāl tās var attiekties uz konkrēto līgumslēdzēju pusi" (Lēmums 80/271). 1994. gada Antidempinga kodeksa 18. panta 4. punktā ir iekļauti līdzīgi noteikumi.

122 Lai izpildītu šos pienākumus, Padome grozīja tiesisko regulējumu, kas attiecas uz antidempinga procedūrām. Tāpat arī pēc 1979. gada Antidempinga kodeksa pieņemšanas Padome pieņēma 1979. gada 20. decembra Regulu (EEK) Nr. 3017/79 par aizsardzību pret dempinga vai subsidēto importu no valstīm, kas nav Eiropas Ekonomikas kopienas dalībvalstis (OV L 339, 1. lpp.). No šīs regulas preambulas (trešais un ceturtais apsvērums) izriet, ka Kopienas normas par aizsardzību pret dempinga importu atbilstoši jāgroza, ņemot vērā līgumus, kas noslēgti 1979. gadā Tokijas raundā pabeigto daudzpusējo tirdzniecības sarunu rezultātā, jo Padome uzskatīja, ka ir "svarīgi, lai to tiesību un pienākumu līdzsvara saglabāšanai, ko šajos līgumos paredzēts noteikt, Kopiena ņemtu vērā interpretāciju, ko snieguši Kopienas galvenie tirdzniecības partneri un kas realizēta tiesību aktos vai iedibinātajā praksē". Preambulā Padomes 1988. gada 11. jūlija Regulai (EEK) Nr. 2423/88 par aizsardzību pret dempinga vai subsidēto importu no valstīm, kas nav Eiropas Ekonomiskās kopienas dalībvalstis (OV L 209, 1. lpp.), kuras atbilstība 1979. gada Antidempinga kodeksam tika apšaubīta lietā, kurā taisīts *Nakajima* spriedums, iekļauti līdzīgi noteikumi un arī atgādināts, ka kopīgais režīms, kas attiecas uz aizsardzību pret dempinga importu, "tika izveidots atbilstoši pastāvošajiem starptautiskajiem pienākumiem", it īpaši tiem, kuri izriet no VVTT VI panta un 1979. gada Antidempinga kodeksa.

123 Tāpat arī pēc 1994. gada Antidempinga kodeksa noslēgšanas Kopiena pielāgoja iekšējās normas, kas attiecas uz antidempinga procedūrām, pieņemot secīgi Padomes 1994. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 3283/94 par aizsardzību pret dempinga importu no valstīm, kas nav Eiropas Ekonomikas kopienas dalībvalstis (OV L 349, 1. lpp.), un pēc tam Padomes 1995. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 384/96 par aizsardzību pret dempinga importu no valstīm, kas nav Eiropas Kopienu dalībvalstis (OV 1996, L 56, 1. lpp.). Regulas Nr. 3283/94 preamubulā bija norādīts, ka pēc daudzpusējo tirdzniecības sarunu noslēgšanas 1994. gadā "[..] jāgroza Kopienas normas atbilstoši šiem jaunajiem līgumiem" (trešais apsvērums). Preambulā precizēts, ka "VVTT noteikto tiesību un pienākumu līdzsvara" saglabāšanai ir "svarīgi, lai Kopiena ņemtu vērā to interpretāciju, ko snieguši Kopienas galvenie tirdzniecības partneri" (ceturtais apsvērums). Tajā turklāt uzsvērts, ka "no [1994. gada Antidempinga kodeksa izrietošo] izmaiņu apjoma dēļ un lai nodrošinātu jauno normu atbilstošu un pārredzamu piemērošanu, jauno

līgumu valoda cik vien iespējams jātransponē Kopienu tiesībās" (piektais apsvērums). Šie noteikumi tika saglabāti Regulas Nr. 384/96 preambulā, kas tika apspriesta iepriekš minētajā 2003. gada 9. janvāra spriedumā lietā *Petrotub* un *Republica*/Padome.

124 Prasītāja pamatoti apgalvo, ka no *Nakajima* sprieduma izrietošās judikatūras piemērošana nav *a priori* attiecināma tikai uz antidempinga jomu. To var piemērot arī citās jomās, ko reglamentē PTO līgumu noteikumi, ja minēto līgumu, kā arī Kopienas noteikumu, kuru likumīgums tiek apstrīdēts, raksturs un saturs ir līdzīgs tam, uz kuru tika izdarīta atsauce saistībā ar VVTT Antidempinga kodeksiem un antidempinga pamatregulām, kas nodrošina to transponēšanu Kopienu tiesībās.

125 Tādējādi jāatceras, ka *Nakajima* judikatūras piemērojamības nosacījums, saskaņā ar kuru Kopienas tiesību aktam, kura likumība tiek apstrīdēta, jābūt pieņemtam ar mērķi "īstenot īpašu pienākumu, kas uzlikts PTO ietvaros", it īpaši paredz, ka šis tiesību akts nodrošina no PTO līgumiem izrietošo noteikumu transpozīciju Kopienu tiesībās.

126 Attiecībā uz jautājumu par to, vai ar spriedumu lietā Itālija/Padome (*Riz*), kā to apgalvo prasītāja, tiek atcelta šī *Nakajima* judikatūras interpretācija, jāuzskata, ka tas tā nav. Lietā, kurā taisīts šis spriedums, tika apstrīdēta Kopienas regula, kas pieņemta atbilstoši divpusējiem līgumiem, kuri noslēgti ar trešām valstīm pēc sarunām, kas notikušas, pamatojoties uz VVTT XXIV panta 6. punktu. Saskaņā ar šiem līgumiem Kopiena bija uzņēmusies saistības trešām valstīm atvērt tarifu kvotas rīsiem. Šajā lietā iesaistītās regulas (Padomes 1996. gada 24. jūlija Regula (EK) Nr. 1522/96 par rīsu un šķelto rīsu konkrētu importa tarifu kvotu atvēršanu un pārvaldības metodēm

(OV L 190, 1. lpp.)) priekšmets bija transponēt normas, kas izriet no divpusējiem līgumiem, kuri noslēgti pēc VVTT ietvaros notikušajām sarunām. Tādējādi tā paredzēja īstenot "īpašu pienākumu, kas iegūts VVTT ietvaros" (spriedums lietā Itālija/Padome (*Riz*), 20. punkts).

127 Ņemot vērā šos apstākļus, jāizvērtē, vai *Nakajima* judikatūra ir piemērojama šajā gadījumā.

Par Nakajima judikatūras piemērošanu šajā lietā

Lietas dalībnieku argumenti

128 Prasītāja apgalvo, ka judikatūras piemērojamības nosacījumi šajā lietā ir izpildīti, un šajā sakarā vērš uzmanību uz atšķirībām starp šo lietu un to, kurā taisīts iepriekš minētais spriedums lietā *Bocchi Food Trade International*/Komisija.

129 Pirmkārt, prasītāja uzsver, ka *Nakajima* judikatūras piemērojamības nosacījums, kas attiecas uz "nodomu panākt atbilstību" PTO normām, ir izpildīts. Tā apgalvo — tā kā 1998. gadā Kopiena nolēma grozīt 1993. gada režīmu, tās nodoms bija panākt atbilstību PTO iestāžu pieņemtajiem lēmumiem.

130 Kopienas nodoma pierādīšanai prasītāja atsaucas uz šādiem faktiem.

131 Pirmkārt, prasītāja uzsver, ka 1997. gada 16. oktobrī Kopiena PTO Strīdu izšķiršanas organizācijas sanāksmes laikā paziņoja, ka tā "pilnībā ir izpildījusi savus starptautiskos pienākumus šajā jautājumā".

132 Otrkārt, prasītāja atsaucas uz Padomes Regulas Nr. 1637/98 preambulu, kura paredz:

"tā kā ir vajadzīgas vairākas izmaiņas Regulas (EEK) Nr. 404/93 IV nodaļas noteikumos par tirdzniecību ar trešām valstīm

tā kā ir jāizpilda Kopienas starptautiskās saistības Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO) un pret pārējām valstīm, kas parakstījušas Ceturto ĀKK-EK konvenciju, vienlaikus sasniedzot banānu tirgus kopīgās organizācijas mērķus."

133 Treškārt, Regulas Nr. 404/93 20. panta e) punkts, kas grozīts ar Regulu Nr. 1637/98, noteica, ka Komisijai jāpieņem "pasākumi, kas vajadzīgi, lai izpildītu pienākumus, kuri izriet no līgumiem, ko Kopiena noslēgusi atbilstoši Līguma 228. pantam".

134 Ceturtkārt, prasītāja liek pievērst uzmanību tam, ka PTO līgumi ir tādi līgumi, ko Kopiena noslēgusi, pamatojoties uz EKL 300. pantu.

135 Piektkārt, prasītāja atgādina, ka Komisija savā paskaidrojošajā memorandā, kas pievienots priekšlikumam, kura rezultātā tika pieņemta Regula Nr. 1637/98, atzina:

"1. [PTO] [Strīdu izšķiršanas organizācija] vienā lēmumā nosprieda, ka daži noteikumi, kas attiecas uz importu banānu tirgus kopīgās organizācijas ietvaros, ir pretrunā VVTT un GATS normām. Pārkāpumi saistīti ar importa licencēm, tarifu kvotu pašreizējo sadali un citiem ietvarlīguma aspektiem, kas attiecas uz banāniem, tostarp eksporta licenču izsniegšanu līgumslēdzējās valstīs un konkrētiem daudzumiem, kas noteikti tradicionālajam ĀKK valstu importam.

2. Citi banānu tirgus kopīgās organizācijas aspekti netiek apšaubīti. Tie saistīti ar tarifu kvotu lielumu un tarifu kvotu likmēm, un — ārpus kvotām, kas saistītas ar mūsu saistībām pret VVTT, — tradicionālā importa prioritāti un tarifa preferenču režīmu netradicionālajam ĀKK valstu importam, un atbalsta mehānismu Kopienas ražotājiem.

3. Tādējādi jālūdz Padomei grozīt Regulu (EK) Nr. 404/93, lai tā atbilstu mūsu starptautiskajām saistībā PTO un *Lomé* Ceturtajai konvencijai, saglabājot atbalstu Kopienas audzētājiem un atbilstošu piedāvājumu tirgū, lai ievērotu patērētāju intereses."

136 Sestkārt, prasītāja atsaucas uz Pirmās instances tiesas 1999. gada 15. septembra rīkojumu lietā T-11/99 *Van Parys* u.c./Komisija, *Recueil*, II-2653. lpp., 6. punkts, kurā nospriests šādi:

"Pēc tam, kad PTO [Strīdu izšķiršanas organizācija] bija atzinusi, ka daži minētā banānu importa Kopienā režīma aspekti ir pretrunā PTO normām, Regula [Nr. 1637/98], kā arī Regula [Nr. 2362/98] tika pieņemta, lai novērstu šo pretrunu."

137 Septītkārt, 1998. gada 10. novembrī Komisijas priekšsēdētājs *Santer* rakstīja prezidentam *Clinton* saistībā ar Regulām Nr. 1637/98 un Nr. 2362/98:

"Pēc tam, kad PTO Apelācijas organizācija bija pieņēmusi lēmumu, Eiropas Savienība veica pasākumus, lai panāktu, ka importa režīms atbilst PTO normām 1999. gada 1. janvārī."

138 Astotkārt, prasītāja atgādina, ka 1999. gada 27. janvārī Komisijas loceklis L. Britans [*L. Brittan*], kas tajā laikā bija atbildīgs par konkurenci, atbildot uz Parlamenta deputātes Ivonnas Sandbergas-Frīzas [*Yvonne Sandberg-Fries*] rakstisko jautājumu P-4069/1998 (OV C 182, 188. lpp.), atzina:

"Kopiena ir īstenojusi [PTO] [Strīdu izšķiršanas organizācijas] 1997. gada 25. septembra ieteikumu lietā par banāniem, veicot pienācīgus pasākumus, lai panāktu, ka banāniem piemērojamais Kopienas režīms atbilstu PTO normām. 1998. gada 20. jūlijā Komisija pieņēma Regulu [Nr. 1637/98]. 1998. gada 28. oktobrī Komisija pieņēma Regulu [Nr. 2362/98]. Šie pasākumi tika veikti saprātīgi noteiktā terminā, kas beidzās 1999. gada 1. janvārī."

139 Devītkārt, prasītāja atgādina par Komisijas paziņojumiem, ko tā iekļāvusi 1999. gada 10. novembra paskaidrojošajā memorandā, kurš pievienots priekšlikumam par grozījumiem Regulā Nr. 404/93 (1999. gada 10. novembra COM(1999) 582), saskaņā ar kuriem:

"Pēc tam, kad 1997. gadā [PTO] [Strīdu izšķiršanas organizācija] bija pieņēmusi lēmumu, Padome 1998. gada 20. jūlijā pieņēma Regulu [Nr. 1637/98], lai importa režīma aspektus, kas pasludināti par neatbilstošiem PTO normām, padarītu atbilstīgus mūsu pienākumiem PTO, ievērojot arī pārējos Kopienas mērķus."

140 Desmitkārt, prasītāja uzsver, ka 1999. gada 10. novembra procesuālajā rakstā, ko Kopiena iesniedza lietā "Savienotās Valstis — Dažu Eiropas Kopienu izcelsmes produktu importa pasākumi", par kuru īpašā grupa 2000. gada 17. jūlijā sniedza savu ziņojumu WT/DS165/R, Kopiena paziņoja:

"3. Eiropas Savienības Padome pieņēma Regulu [Nr. 1637/98]. Regula Nr. 1637/98 stājās spēkā 1998. gada 31. jūlijā un tā bija piemērojama, sākot no 1999. gada 1. janvāra. Eiropas Komisija, izmantojot deleģētās pilnvaras, ko tai bija nodevusi Padome, pieņēma Regulu [Nr. 2362/98]. Tā stājās spēkā 1998. gada 1. novembrī un tā pilnībā bija piemērojama, sākot no 1999. gada 1. janvāra.

4. Ar grozījumiem, kas tika veikti ar šīm regulām, tika izveidota pilnīgi jauna normu sistēma, atceļot tos iepriekšējā banānu režīma aspektus, kuri tika pasludināti par neatbilstošiem PTO normām VVTT un GATS ietvaros."

141 Vienpadsmitkārt, prasītāja atgādina, ka kādā 2000. gada 5. maija dokumentā, kas attiecas uz strīdu par banāniem, Komisija paziņoja:

"Paskāls Lamī [*Pascal Lamy*] norādīja, ka ES bija tikai viena politika šajā jautājumā — panākt atbilstību PTO lēmumam."

142 Otrkārt, prasītāja uzskata, ka arī *Nakajima* judikatūras piemērojamības nosacījums, kas attiecas uz "īpaša pienākuma" pastāvēšanu, kurš uzlikts PTO ietvaros, ir izpildīts. Pēc dažādām strīdu izšķiršanas procedūrām PTO ietvaros Kopienas pienākumi attiecībā uz PTO tiesībām saistībā ar importa licenču piešķiršanu un Latīņamerikas kvotu sadali būtu skaidri un labi zināmi. Kopiena un it īpaši Komisija nevarēja paredzēt, ka jāsaglabā šaubas attiecībā uz banānu tirgus kopīgās organizācijas noteikumu neatbilstību PTO normām.

143 Šajā sakarā prasītāja precizē — tā kā šajā lietā esošajos apstākļos Kopienai bija nodoms panākt atbilstību PTO iestāžu pieņemtajam lēmumam par strīda izšķiršanu, šis lēmums ļauj identificēt "īpašu pienākumu", no kura atkarīgs otrais nosacījums, kas izvirzīts *Nakajima* judikatūrā. Prasītāja precizē, ka lēmums, kas pieņemts atbilstoši PTO strīdu izšķiršanas procedūrām, pats par sevi nav pietiekams, lai piemērotu *Nakajima* judikatūru. Turpretim — ja tā ir piemērojama, PTO pieņemtais lēmums par strīdu izšķiršanu ir interpretācijas vadlīnija, kas svarīga Kopienu tiesnešiem, kam jāpiemēro PTO tiesības. Tomēr, pamatojoties uz iepriekš minētā sprieduma Atlanta/Kopiena 20. pantu, būtu pārmērīgi uzskatīt, ka Kopienu tiesnesis šāda veida lēmumu varētu ņemt vērā tikai tad, kad tas balstīts uz to PTO līgumu noteikumu, kam ir tiešā iedarbība. Šis novērtējums būtu cieši saistīts ar faktu, ka iepriekš minētajā lietā *Atlanta*/Kopiena prasītājs atsaucās uz PTO līgumu tiešo iedarbību.

144 Prasītāja turklāt uzskata, ka PTO līgumu noteikumi, kas nav ņemti vērā Regulā Nr. 2362/98, ir skaidri norādīti. Jautājums attiecas uz 1994. gada VVTT XIII panta 2. punktu un GATS II un XVII pantu. Šajā sakarā prasītāja uzsver, ka Komisija ir skaidri norādījusi šos noteikumus paskaidrojošajā memorandā, ko tā pievienojusi Regulas Nr. 1637/98 projektam, kā jau tas izklāstīts iepriekš. Tāpat prasītāja arī atgādina, ka Padome 1998. gada 2. aprīļa dokumentā 7163/98 ar nosaukumu "Progresa ziņojums" skaidri paredzēja "pamatprasību nepieļaut nekādu faktisku diskrimināciju un nekādu tiesisku diskrimināciju" (replika, 35. pielikums). Atbilstoši prasītājas teiktajam frāze "faktiska diskriminācija" tieši norāda uz Apelācijas iestādes un īpašās grupas 1997. gada lēmumiem.

145 Prasītāja norāda arī to, ka Regulas Nr. 404/93 18. panta 4. punkts, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, ir izstrādāts, tieši pamatojoties uz 1994. gada VVTT XIII panta 2. punktu tādā ziņā, ka tas atbilst pat "prasībai par iekļaušanu", ko Komisija norādīja kā vienu no *Nakajima* judikatūras piemērojamības nosacījumiem.

146 Treškārt, prasītāja uzskata, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Bocchi Food Trade International*/Komisija netiek apstrīdēta *Nakajima* judikatūras piemērošana šajā lietā. Tā atgādina, ka minētā sprieduma 63. un 64. punktā Pirmās instances tiesa nosprieda:

"Šajā sakarā jāatgādina, ka tikai gadījumā, kad Kopiena ir apņēmusies izpildīt īpašu pienākumu, kas uzlikts PTO ietvaros, vai gadījumā, kad Kopienas tiesību aktā ir tieša norāde uz tajos līgumos paredzētajiem noteikumiem, kas iekļauti PTO līguma pielikumos, Tiesai un Pirmās instances tiesai jākontrolē konkrētā Kopienu tiesību akta likumīgums saistībā ar PTO normām (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Portugāle/Komisija, 49. punkts)."

Ne PTO īpašās grupas 1997. gada 22. maija ziņojumos, ne PTO pastāvīgās Apelācijas organizācijas 1997. gada 9. septembra ziņojumā, ko [Strīdu izšķiršanas organizācija] pieņēma 1997. gada 25. septembrī, nav iekļauti īpaši pienākumi, kurus Regulā Nr. 2362/98 Komisija būtu apņēmusies izpildīt judikatūras nozīmē (attiecībā uz 1947. gada VVTT skat. *Nakajima* sprieduma 31. punktu). Tāpat arī tajā nav tiešas norādes uz precīziem pienākumiem, kas izriet no PTO iestāžu ziņojumiem, ne arī uz precīziem līgumu noteikumiem, kas iekļauti PTO līguma pielikumos."

147 Prasītāja liek pievērst uzmanību tam, ka šī sprieduma 63. punktā Pirmās instances tiesa norādīja uz normu, kas izriet no *Nakajima* sprieduma un iepriekš minētā *Fediol*/Komisija sprieduma, atsaucoties uz Kopienas nodomu. Pirmās instances tiesa 64. punktā atsaucās tikai uz to, ka Komisijai nebija nodoma, tā kā acīmredzot tai nebija iesniegts neviens cits jautājums. Prasītāja piebilst, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Bocchi Food Trade International*/Komisija Pirmās instances tiesa, iespējams, nonāca pie atbilstoša secinājuma par Komisijas nodomu. Tā tomēr uzsver, ka šajā gadījumā apstrīdēts tiek nevis Komisijas nodoms, bet gan Kopienas nodoms, jo Regulas Nr. 1637/98 pieņemšanas laikā Kopienai pretēji Komisijai neapšaubāmi bija nodoms panākt atbilstību pienākumiem, kas izriet no PTO tiesībām.

148 Prasītāja uzsver, ka šajā lietā iesniegtā iebildumu raksta 104. punktā Komisija skaidri atzinusi, ka "Kopienai bija nodoms ieviest banānu režīmu atbilstoši visiem pienākumiem, kas uzlikti PTO ietvaros".

149 Turklāt prasītāja apgalvo, ka atbildētāja lietā, kurā taisīts iepriekš minētais spriedums lietā *Bocchi Food Trade International*/Komisija, neatsaucās uz *Nakajima* judikatūras piemērošanu, bet gan uz principu *nemini licet venire contra factumproprium*, un tas notika tikai mutvārdu procesā. Atbildētāja nebija iesniegusi nevienu pierādījumu par Kopienas nodomu. Tāpat arī Pirmās instances tiesa nebija tiesīga pieņemt galīgu

nostāju par šo jautājumu, kaut gan šajā prasībā prasītāja apstiprina, ka procesā tā iesniegusi visus pierādījumus, kas ļauj atrisināt šo jautājumu.

150 Komisija atspēko šos argumentus. Pieņemot 1999. gada režīmu, Kopiena bija apņēmusies panākt atbilstību saviem pienākumiem, ko tā uzņēmusies VVTT un PTO ietvaros, un nevis "īstenot" tos.

151 Komisija uzsver, ka Regulā Nr. 2362/98 nav nevienas skaidras norādes uz īpašiem pienākumiem atbilstoši VVTT vai PTO, kā jau Pirmās instances tiesa varēja to norādīt iepriekš minētā sprieduma *Bocchi Food Trade International*/Komisija 64. punktā.

152 Komisija apgalvo, ka *Nakajima* judikatūra nav piemērojama, jo strīds attiecas uz Kopienas pasākumiem, kas veikti, lai panāktu atbilstību Strīdu izšķiršanas organizācijas lēmumam. Pēc tam, kad tiek pieņemts Strīdu izšķiršanas organizācijas vai īpašās grupas lēmums vai ieteikums, Vienošanās memorands paredz, ka lietā zaudējušajam lietas dalībniekam ir vairākas izvēles iespējas (kompensācija; koncesiju atcelšana; līgums), tostarp arī, ja īpašā grupa pieņem lēmumu par "īstenošanu". Vienošanās memorandā priekšroka dota apspriestiem risinājumiem. Taču, piemērojot *Nakajima* judikatūru tādā situācijā, tiktu noliegta jebkāda zaudējušā lietas dalībnieka spēja rīkoties. Pretējā puse ne visai tika mudināta risināt sarunas, lai panāktu savstarpēji apmierinošu risinājumu, jo tā bija pārliecināta, ka tās uzņēmēji varētu iegūt kompensācijas vai ka konkrētie pasākumi varētu tikt atcelti, vēršoties Kopienu tiesās. PTO līguma tieša piemērošana, lai apstrīdētu Kopienas pasākumu spēkā esamību padarītu Vienošanās memorandā paredzētās izvēles iespējas par spēkā neesošām (iepriekš minētais spriedums lietā Portugāle/Padome, 38.–40. punkts).

153 Turklāt gadījumā, ja Kopiena piedāvā kompensāciju vai ja koncesijas tiek atceltas, PTO ietvaros pieņemto koncesiju vispārējs līdzsvars tādējādi tiktu atjaunots. Šādos apstākļos zaudējumu atlīdzības un procentu piešķiršanas rezultātā Kopiena būtu spiesta "maksāt" divreiz par vienu un to pašu nesaderību ar PTO normām.

154 Turklāt prasītājas ieteiktās interpretācijas rezultātā abstrakts kļūtu Kopienas un pārējo PTO līgumslēdzēju pušu savstarpējības trūkums, ko izcēlusi Tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā Portugāle/Padome. Tā it īpaši uzsver, ka Amerikas Savienotās Valstis nav izpildījušas vairākus īpašo grupu un Strīdu izšķiršanas organizācijas lēmumus (DS/136 Amerikas Savienotās Valstis — *Anti-Dumping Act of 1916*, DS/160 Amerikas Savienotās Valstis — *Section 110(5) of the Copyright Act* un DS/108 Amerikas Savienotās Valstis — *Foreign Sales Corporation*), lai Kopienu uzņēmēji Amerikas Savienoto Valstu tiesās varētu ierosināt lietu par sadali.

155 Komisija apgalvo, ka iepriekš minētais spriedums lietā *Bocchi Food Trade International*/Komisija attiecībā uz Regulu Nr. 2362/98 skaidri nosaka, ka īpašās grupas ziņojumos un Strīdu izšķiršanas organizācijas lēmumos nav iekļauti īpaši pienākumi. Šī pieeja apstiprināta iepriekš minētajā rīkojumā *OGT Fruchthandelsgesellschaft*.

Pirmās instances tiesas vērtējums

156 Lai noskaidrotu, vai Kopienas tiesību akts, kura likumīgums ir apstrīdēts, tika pieņemts, lai "īstenotu īpašu pienākumu, kas uzlikts PTO līgumu ietvaros" *Nakajima* judikatūras nozīmē, katrā atsevišķā gadījumā jāpārbauda, pirmkārt, šī tiesību akta specifiskās īpašības un, otrkārt, norādīto PTO līgumu atbilstošo noteikumu specifiskās īpašības.

157 Šajā gadījumā ne Kopienu noteikumi, kuru likumību prasītāja apstrīd, ne arī PTO līgumu noteikumi, uz kuru pārkāpumu prasītāja atsaucas, neļauj secināt, ka pastāv nodoms īstenot īpašu pienākumu, kas uzlikts PTO ietvaros *Nakajima* judkatūras nozīmē.

158 Attiecībā uz PTO līgumiem prasītāja atsaucas uz Kopienas izdarīto pārkāpumu saistībā ar 1994. gada VVTT XIII pantu, kā arī GATS II un XVII pantu, kas konstatēts 1997. gada 25. septembra Strīdu izšķiršanas organizācijas lēmumā par 1993. gada režīmu, kā arī īpašās grupas 1999. gada 6. aprīļa lēmumā un šķīrējtiesnešu 1999. gada 9. aprīļa lēmumā attiecībā uz 1999. gada režīma noteikumiem, kas iekļauti Regulā Nr. 2362/98.

159 Šiem 1994. gada VVTT un GATS noteikumiem tomēr nepiemīt īpašības, kas ļautu secināt, ka *Nakajima* judikatūra ir piemērojama. 1994. gada VVTT XIII pants ("Kvantitatīvo ierobežojumu nediskriminējoša piemērošana") un GATS II pants ("Vislielākās labvēlības režīms") un XVII pants ("Valsts režīms") pasludināja principus un pienākumus, kam, ņemot vērā to noteikumus, raksturu un piemērošanas jomu, piemīt vispārējs raksturs. Šie noteikumi acīmredzami atšķiras no tiem, kas iekļauti 1979. un 1994. gada Antidempinga kodeksos. Šajā sakarā jāatgādina, piemēram, ka Regulu Nr. 3283/94 un Nr. 384/96 preambulās uzsvērts, ka 1994. gada Antidempinga kodekss "ietver jaunus, sīkākus noteikumus īpaši attiecībā uz dempinga aprēķināšanu, izmeklēšanas uzsākšanu un veikšanu, ietverot faktu konstatēšanu un apstrādi, pagaidu pasākumu ieviešanu, antidempinga nodevu ieviešanu un iekasēšanu, antidempinga pasākumu ilgumu un pārskatīšanu un sabiedrības informēšanu par anitdempinga lietu izmeklēšanu".

160 Turklāt ne 1994. gada VVTT, ne GATS līgumslēdzējām pusēm neuzliek pienākumu valsts tiesības identiski pielāgot tam pienākumam, kas noteikts 1979. gada Antidempinga kodeksa 16. panta 6. punkta a) apakšpunktā un 1994. gada Antidempinga kodeksa 18. panta 4. punktā.

161 Kaut arī prasītājas argumentāciju varētu interpretēt tā, ka tajā paredzēts atsaukties uz Kopienas pienākuma īstenot Strīdu izšķiršanas organizācijas ieteikumu vai lēmumu pārkāpumu, to nevar pieņemt. Ja Komisija uzskata, ka Vienošanās memorands attiecībā uz starptautiskajām tiesībām nosaka, ka lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, jāpanāk tas, lai pasākums, kas ar Strīdu izšķiršanas organizācijas lēmumu pasludināts par neatbilstošu, atbilstu PTO līgumiem, šis pienākums nodrošināt iekšējo pasākumu atbilstību starptautiskajām saistībām, kas izriet no PTO līgumiem, nenoliedzami ir vispārējs, kas ir pretēji Antidempinga kodeksa normām. Tādējādi šādai argumentācijai nevar piekrist, lai piemērotu *Nakajima* judikatūru.

162 Turklāt, lai nebūtu jāšaubās par tādu iespējamo zaudējumu atlīdzinājumu, kas varētu rasties sakarā ar to, ka Kopiena neizpilda Strīdu izšķiršanas organizācijas lēmumu, ar kuru konstatēta kāda Kopienu tiesību akta neatbilstība PTO normām, uz ko prasītāja atsevišķi tieši neatsaucās saistībā ar *Nakajima* judikatūras piemērošanu, jāuzsver, ka Vienošanās memorands neizveido starptautisko strīdu tiesiskās izšķiršanas mehānismu, pieņemot lēmumus, kuri ir saistoši līdzīgi kā tie, kas tiek pieņemti dalībvalstu iekšējā tiesiskajā kārtībā. Tiesa nosprieda, ka PTO līgumi, kas interpretēti, ņemot vērā to priekšmetu un mērķi, nenosaka atbilstošus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, ar kuriem varētu nodrošināt to atbilstošu izpildi līgumslēdzēju pušu iekšējā tiesiskajā kārtībā. Tiesa norādīja, ka, neraugoties uz PTO līgumos paredzētā strīdu risināšanas mehānisma nostiprināšanu, šim mehānismam nav būtiskas nozīmes pušu sarunās (iepriekš minētais spriedums lietā Portugāle/Padome, 36. punkts). Tiesa 37.–40. punktā papildus norādīja:

"Kaut arī [Vienošanās memoranda] pirmais mērķis saskaņā ar 3. panta 7. punktu Vienošanās memorandā par strīdu risināšanas noteikumiem un procedūrām (PTO līguma 2. pielikums) principā ir panākt, ka tiek atcelti konkrētie pasākumi, ja ir konstatēts, ka tie ir pretrunā PTO normām, šis memorands tomēr paredz iespēju piešķirt pagaidu kompensāciju, gaidot, kamēr nesaderīgais pasākums tiks atcelts, ja tūlītēja atcelšana nav iespējama.

Patiesībā saskaņā ar minētā memoranda 22. panta 1. punktu kompensācija ir pagaidu pasākums, ko var izmantot tad, ja minētā memoranda 2. panta 1. punktā paredzētie [Strīdu izšķiršanas organizācijas] lēmumi nav izpildīti saprātīgā termiņā, un minētajā noteikumā ir norādīta prioritāte pilnībā īstenot ieteikumu — panākt, ka pasākums atbilst paredzētajiem PTO līgumiem.

Tā paša noteikuma 2. punktā paredzēts, ka gadījumā, ja konkrētais dalībnieks nepilda savu pienākumu un neīsteno minētos ieteikumus un lēmumus saprātīgā termiņā, šis dalībnieks pēc viņam izteiktā lūguma un, vēlākais, līdz saprātīgā termiņa beigām piekrīt piedalīties sarunās ar visiem lietas dalībniekiem, kas iesaistīti strīda izšķiršanas procedūrās, lai vienotos par savstarpēji pieņemamu kompensāciju.

Šajos apstākļos, uzliekot tiesu iestādēm pienākumu novērst PTO līgumiem neatbilstošu iekšējo tiesību normu piemērošanu, līgumslēdzēju pušu likumdevējām vai izpildvaras iestādēm tiktu liegta minētā memoranda 22. pantā piedāvātā iespēja panākt — lai arī tikai īslaicīgi — apspriežamus risinājumus."

163 Šo secinājumu nevajadzētu ierobežot ar gadījumiem, kad Vienošanās memoranda 21. panta 3. punktā paredzētais saprātīgais termiņš Strīdu izšķiršanas organizācijas ieteikumu un lēmumu īstenošanai nav beidzies.

164 Tādējādi jāsecina — pat beidzoties šim termiņam un pēc kompensācijas vai koncesiju atcelšanas pasākumu veikšanas saskaņā ar Vienošanās memoranda 22. pantu šim līgumam ir būtiska nozīme pušu sarunās. Šajā sakarā ir svarīgi uzsvērt, ka Vienošanās memoranda 21. panta 6. punkts tieši paredz, ka "ja vien Strīdu izšķiršanas organizācija nav izlēmusi citādi, jautājums par Strīdu izšķiršanas organizācijas ieteikumu vai lēmumu īstenošanu tiks ietverts Strīdu izšķiršanas organizācijas sanāksmes dienas kārtībā pēc sešiem mēnešiem pēc dienas, kurā tika

noteikts 3. punktā paredzētais saprātīgais termiņš, un paliks ierakstīts Strīdu izšķiršanas organizācijas sanāksmju dienas kārtībā līdz brīdim, kad tas tiks izlemts". Tāpat arī, tā kā Strīdu izšķiršanas organizācija ļauj atcelt koncesijas vai citus pienākumus, Vienošanās memoranda 22. panta 8. punkts paredz, ka atbilstoši Vienošanās memoranda 21. panta 6. punktam "Strīdu izšķiršanas organizācija turpinās uzraudzīt pieņemto ieteikumu vai lēmumu īstenošanu." Šis noteikums paredz arī to, ka "koncesiju vai citu pasākumu atcelšana būs īslaicīga un nesaglabāsies ilgāk kā līdz brīdim, kad paredzētajam līgumam neatbilstošais pasākums tiks atcelts vai ja dalībniekam, kam ieteikums vai lēmums bija jāīsteno, būs radis risinājumu priekšrocību atcelšanai vai samazināšanai, vai ja tiks panākts savstarpēji apmierinošs risinājums".

165 Šajā gadījumā jānorāda, ka strīds, par kuru izdots Strīdu izšķiršanas organizācijas 1997. gada 25. septembra rīkojums un īpašās grupas 1999. gada 6. aprīļa ziņojums pēc tam, kad tika atļauts atcelt koncesijas, tādējādi kaitējot Kopienai, vēl joprojām — arī šīs prasības iesniegšanas dienā — nebija izlemts un bija ierakstīts Strīdu izšķiršanas organizācijas dienas kārtībā (skat. 39. punktu iepriekš).

166 Tādējādi, lai Vienošanās memoranda 21. panta 6. punkts nezaudētu spēku, Kopienu tiesnesim nevajadzētu veikt konkrēto Kopienu tiesību aktu kontroli, it īpaši atbilstoši EKL 235. pantam iesniegtās prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros, tikmēr, kamēr nebūs izlemts jautājums par Strīdu izšķiršanas organizācijas ieteikumu vai lēmumu īstenošanu, tostarp, kā to paredz Vienošanās memoranda 22. panta 8. punkts, "gadījumā, ja piešķirta kompensācija, vai gadījumā, ja atceltas koncesijas vai citi pasākumi, bet ieteikumi par pasākuma pielāgošanu paredzētajiem līgumiem nav īstenoti" (pēc analoģijas skat. Tiesas 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā C-93/02 P *Biret International*/Padome, *Recueil*, 10497. lpp., 62. punkts, un spriedumu lietā C-94/02 P *Biret* un *Cie*/Padome, *Recueil*, I-10565. lpp., 65. punkts).

167 Attiecībā uz Regulas Nr. 2362/98 raksturīgajām pazīmēm pierādījumi, ko prasītāja izvirzījusi procesā, kā arī Komisijas raksti un paziņojumi norāda uz to, ka, pieņemot 1999. gada režīmu, t.i., Regulu Nr. 2362/98, Kopiena bija apņēmusies izpildīt savus pienākumus, kas uzlikti saskaņā ar PTO līgumiem, pēc Strīdu izšķiršanas organizācijas 1997. gada 25. septembra lēmuma (Pirmās instances tiesas 1999. gada 28. septembra spriedums lietā T-254/97 *Fruchthandelsgesellschaft*, *Recueil*, II-2743. lpp., 26. punkts). Tomēr šie pierādījumi nenorāda uz to, ka Kopienai bija nodoms īstenot pienākumus, kas iegūti PTO ietvaros *Nakajima* judikatūras nozīmē.

168 Regulas Nr. 2362/98 pieņemšanas apstākļus nevajadzētu salīdzināt ar pamata antidempinga regulu pieņemšanas apstākļiem, attiecībā uz kuriem tika piemērota *Nakajima* judikatūra. Regula Nr. 2362/98 nenodrošina no PTO līguma izrietošo normu transpozīciju Kopienu tiesībās, lai saglabātu šā līguma pušu tiesību un pienākumu līdzsvaru. Pirmās instances tiesa jau pirms tam spriedusi, ka "ne PTO īpašās grupas 1997. gada 22. maija ziņojumi, ne arī PTO pastāvīgās Apelācijas organizācijas 1997. gada 9. septembra ziņojums, ko Strīdu izšķiršanas iestāde pieņēmusi 1997. gada 25. septembrī, nesatur īpašus pienākumus, kurus Komisija Regulā Nr. 2362/98 būtu apņēmusies īstenot [*Nakajima*] judikatūras nozīmē" (iepriekš minētais spriedums lietā *Bocchi Food Trade International*, 64. punkts).

169 Pie tam prasītājas apšaubītie Regulas Nr. 2362/98 noteikumi, kas attiecas uz importa licenču sadali un valsts tarifu apakškvotu sadali, neatspoguļo visas jaunās un sīki izstrādātās normas, kuras izriet no PTO līgumiem, taču ievieš banānu tirgus kopīgās organizācijas ietvaros pieņemto tarifu kvotu pārvaldības pasākumus. Tiesa tādējādi nosprieda, ka "banānu tirgus kopīgā organizācija, kas ieviesta ar Regulu Nr. 404/93 un pēc tam grozīta, neparedz nodrošināt PTO ietvaros uzlikta īpaša pienākuma īstenošanu Kopienas tiesiskajā kārtībā" (iepriekš minētais rīkojums lietā *OGT Fruchthandelsgesellschaft*, 28. punkts).

170 Ņemot vērā iepriekš minēto, jāsecina, ka, pieņemot 1999. gada režīmu, proti, Regulu Nr. 2362/98, Kopiena nebija apņēmusies īstenot PTO līgumu ietvaros uzliktu īpašu pienākumu *Nakajima* judikatūras nozīmē. Tādējādi prasītāja nav tiesīga atsaukties uz to, ka Kopiena ir pārkāpusi savus pienākumus saskaņā ar PTO līgumiem.

171 No tā izriet, ka, izvirzot pirmo pamatu, prasītāja nav pierādījusi, ka pastāv prettiesiska rīcība, par kuru Kopienu varētu saukt pie atbildības.

3. *Par otro pamatu, kas attiecas uz to pilnvaru pārkāpumu, kuras Padome piešķīrusi Komisijai Regulas Nr. 1637/98 īstenošanai*

Lietas dalībnieku argumenti

172 Prasītāja apgalvo, ka Komisija ir pārsniegusi to pilnvaru robežas, ko Padome tai piešķīrusi Regulas Nr. 1637/98 īstenošanai. Pieņemot šo regulu, Padomei neapšaubāmi bija nodoms īstenot no PTO līgumiem izrietošos pienākumus. Prasītāja šajā sakarā atgādina, ka Regulas Nr. 404/93 20. pants, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, paredz:

"Komisija pieņem šā dokumenta piemērošanas noteikumus atbilstoši 27. pantā paredzētajai procedūrai. Šie noteikumi ietver: [..] e) pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu pienākumus, kuri izriet no Kopienas noslēgtajiem līgumiem atbilstoši [EK līguma 228. pantam (šobrīd — EKL 300. pants)]."

173 Attiecībā uz importa licenču sadali Komisija, īstenojot savas izpildes pilnvaras saskaņā ar Regulas Nr. 404/93 19. pantu, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, ignorēja Padomes vēlēšanos nodrošināt banānu tirgus kopīgās organizācijas saderību ar PTO līgumiem. Komisijai pietika ar virspusēju izmaiņu izdarīšanu 1993. gada režīmā, visā visumā saglabājot importa licenču sadales sistēmu. Taču šie nelielie grozījumi īpašās grupas 1999. gada 6. aprīļa ziņojumā tika atzīti par nesaderīgiem ar PTO tiesībām.

174 Arī attiecībā uz kvotu sadali pa valstīm prasītāja apgalvo, ka Komisija ignorējusi Padomes vēlēšanos un tādējādi pārkāpusi savu pilnvaru robežas. Prasītāja uzsver, ka Regulas Nr. 404/93 18. panta 4. punktā, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, Padome netieši atsaukusies uz iepriekš minētajiem 1994. gada VVTT XIII panta 2. punkta d) apakšpunkta noteikumiem, kurā paredzēti divi gadījumi, kad PTO loceklis tarifu kvotu var sadalīt valsts apakškvotās, proti, noslēdzot līgumu ar konkrētajām valstīm vai, vienpusēji, pamatojoties uz "raksturīgu periodu". Tā vērš uzmanību uz to, ka jautājums attiecas tikai uz iespēju. Kopienai nebūtu jāievieš valsts kvotas pretēji tam, ko Komisija apstiprinājusi Regulas Nr. 2362/98 otrajā apsvērumā, saskaņā ar kuru gadījumā, ja nav noslēgts līgums ar četrām galvenajām banānu piegādātājvalstīm, "Komisijai jāveic arī tarifu kvotu sadale". Attiecībā uz atskaites perioda raksturīgumu prasītāja galvenokārt uzsver, ka Komisija nevarēja ignorēt to, ka periods no 1994. līdz 1996. gadam nav pieņemams, jo Strīdu izšķiršanas organizācijas 1997. gada 25. septembra lēmumā atzīts, ka šie gadi nav raksturīgi.

175 Turklāt prasītāja uzskata, ka Komisija aizmirsusi informēt Padomi par saviem nodomiem, par ko vairākas valstu grupas sūdzējušās Regulas Nr. 2362/98 sagatavošanas darbu gaitā. Tā apstiprina, ka banānu pārvaldības komitejas piedalīšanās Regulas Nr. 2362/98 pieņemšanas procesā nav līdzvērtīga Padomes piekrišanai.

176 Turklāt prasītāja uzskata, ka Padomes pilnvaras, kuras atbilstoši tās apgalvojumiem esot pārkāptas, veido tiesību normu, kas paredzēta, lai aizsargātu privātpersonas, un par kuras pārkāpšanu Kopienu var saukt pie atbildības. Prasītāja atzīst, ka norma, saskaņā ar kuru Komisijai jāievēro savu pilnvaru robežas, īstenojot tai deleģētās funkcijas, paredz saglabāt institucionālo līdzsvaru starp Komisiju un Padomi (Tiesas 1992. gada 13. marta spriedums lietā C-282/90 *Vreugdenhil/*Komisija, *Recueil*, I-1937. lpp.). Prasītāja tomēr precizē, ka tā uz šo normu neatsaucas *in abstracto*, bet, ņemot vērā Padomes pilnvaru noteikumus, kas paredzēti Regulā Nr. 1637/98. No minētajiem noteikumiem izriet, ka Padomes mērķis bija radīt PTO normām atbilstošu režīmu. Šīs pilnvaras tādējādi bija tieši vērstas uz to, lai uzlabotu prasītājas stāvokli, proti, aizsargātu privātpersonu tiesības.

177 Komisija apgalvo, ka tā nav pārkāpusi savu izpildes pilnvaru robežas, pieņemot Regulu Nr. 2362/98. Tā rīkojusies atbilstoši Regulas Nr. 404/93 27. pantam pēc tam, kad 1998. gada jūnijā bija pienācīgi informējusi Lauksaimniecības ministru padomi.

178 Komisija norāda, ka Regulas Nr. 404/93 18. panta 4. punkts paredz, ka tarifu kvota tiek sadalīta piegādātājvalstīm. Šis pants tieši paredz, ka "Komisijai ir tiesības tarifu kvotas sadalīt" vienpusēji, ja nav iespējams noslēgt līgumu ar trešām valstīm. Komisija šajā sakarā atsaucas uz Regulas Nr. 1637/98 septīto apsvērumu, kas šajā sakarā precizē, ka "tarifu kvotas sadalīšanai [..] jāizmanto viens kritērijs, lai noteiktu ražotājas valstis, kas ir būtiski ieinteresētas [..]". Fakts, ka Padome ļāvusi Komisijai risināt sarunas ar piegādātājvalstīm un šajā sakarā pieņēmusi direktīvas, ir pretrunā prasītājas apgalvojumam.

179 Tā uzsver, ka šis pamats jebkurā gadījumā nav atbilstošs, jo prasītāja replikas 156. punktā atzina, ka Komisija varēja rast risinājumu kvotu sadalei pa valstīm.

180 Visbeidzot, Komisija apgalvo, ka Padomes pilnvaras un kompetenču sadale starp Padomi un Komisiju nav norma, kas pieņemta "privātpersonu aizsardzībai", kā Tiesa to norādījusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Vreugdenhil*/Komisija, 20. un 21. punkts. Tādējādi saskaņā ar šo pamatu Kopienas saukšana pie atbildības nav iespējama.

Pirmās instances tiesas vērtējums

181 Attiecībā uz jautājumu par to, vai Komisija, pieņemot Regulu Nr. 2362/98, ir pārkāpusi kompetences robežas, ko Padome tai deleģējusi, jāatgādina, ka kompetenču sadales sistēma starp dažādām Kopienas iestādēm paredz nodrošināt to, ka tiek ievērots Līgumā paredzētais institucionālais līdzsvars, un nevis radīt tiesības privātpersonām. Tādējādi institucionālā līdzsvara neievērošana kā tāda nevar būt pietiekama, lai Kopiena uzņemtos atbildību pret attiecīgajiem uzņēmējiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Vreugdanhil*/Komisija, 20. un 21. punkts).

182 Jebkurā gadījumā atbilstoši visam tam, kas iepriekš nospriests attiecībā uz pirmo pamatu, jānoraida iebildumi, saskaņā ar kuriem prasītāja cenšas tieši norādīt uz dažu Regulas Nr. 2362/98 noteikumu pretrunu ar PTO līgumiem. Tādējādi, tā kā *Nakajima* judikatūra šajā gadījumā nav piemērojama, prasītāja nevar atsaukties uz importa licenču sadales un valsts kvotu sadales pretrunu ar PTO līgumiem.

183 Turklāt attiecībā uz jautājumu par to, vai Komisija pārkāpusi noteikumus, ar kādiem Padome tai piešķīrusi pilnvaras, pirmkārt, saskaņā ar Regulas Nr. 404/93 18. panta 4. punktu, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, valsts tarifu apakškvotu sadalei un, otrkārt, saskaņā ar minētās regulas 19. panta 1. punktu un 20. pantu

tarifu kvotu pārvaldības noteikumu pieņemšanai, un it īpaši importa licenču sadalei, jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 211. panta ceturtā ievilkuma noteikumiem Komisija īsteno kompetences, ko Padome Komisijai nodevusi tās izdoto normu izpildei, lai nodrošinātu kopīgā tirgus darbību un attīstību. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai no Līguma struktūras, kurā šis pants jāiekļauj, kā arī no praksē izvirzītajām prasībām izriet, ka izpildes jēdziens ir interpretējams plaši. Tā kā Komisija ir vienīgā, kurai pastāvīgi un uzmanīgi jāseko lauksaimniecības tirgu attīstībai un kam steidzami jārīkojas atbilstoši situācijai, Padome šajā jomā var būt spiesta tai nodot plašas pilnvaras. Tādējādi šo pilnvaru robežas jāvērtē atkarībā no galvenajiem tirgus organizācijas vispārējiem mērķiem (Tiesas 1995. gada 17. oktobra spriedums lietā C-478/93 Nīderlande/Komisija, *Recueil*, I-3081. lpp., 30. punkts, un 2003.gada 30. septembra spriedums lietā C-239/01 Vācija/Komisija, *Recueil*, 10333. lpp., 54. punkts).

184 Tiesa arī ir lēmusi, ka lauksaimniecības jomā Komisijai ir tiesības veikt jebkādus piemērošanas pasākumus, kas vajadzīgi vai ir noderīgi pamata tiesiskā regulējuma īstenošanai, ar nosacījumu, ka minētie pasākumi nav pretrunā ar šo tiesisko regulējumu vai Padomes pieņemto tiesisko regulējumu par piemērošanu (iepriekš minētais spriedums lietā Nīderlande/Komisija, 31. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā Vācija/Komisija, 55. punkts).

185 Šajā lietā jāatgādina, ka Padome uzlika Komisijai pienākumu pieņemt tarifu kvotu pārvaldības pasākumus saskaņā ar metodi, kas pamatota uz ierastām tirdzniecības plūsmām (Regulas Nr. 404/93, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, 19. panta 1. punkts). Tajā pašā laikā Padome uzlika Komisijai pienākumu "veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu pienākumus, kuri izriet no līgumiem, ko Kopiena noslēgusi atbilstoši [EKL 300.] pantam". Prasītāja nav pierādījusi, ka Komisija būtu acīmredzami pārkāpusi rīcības brīvības robežas, ko tai piešķīrusi Padome, kad tā mēģinājusi saskaņot šos mērķus, pieņemot importa licenču sadales un valsts kvotu sadales pasākumus.

186 Attiecībā uz Regulas Nr. 2362/98 pieņemšanas procedūras likumību prasītāja nav pierādījusi, ka pastāv būtiski pārkāpumi. No Komisijas iesniegtajiem rakstiskajiem dokumentiem, it īpaši no banānu pārvaldības komitejas 1998. gada 16. oktobra 96. sanāksmes pārskata kopsavilkuma tieši pretēji izriet, ka ar Regulas Nr. 404/93 27. pantā paredzēto komiteju notika apspriedes par Regulas Nr. 2362/98 pieņemšanu.

187 No iepriekš minētā izriet, ka, izvirzot otro pamatu, prasītāja nav pierādījusi, ka pastāv prettiesiska rīcība, par kuru Kopienu varētu saukt pie atbildības.

4. *Par trešo pamatu, kas attiecas uz Kopienu tiesību vispārējo principu pārkāpumiem*

188 Šis pamats iedalāms trīs daļās, attiecīgi, saistībā ar nediskriminācijas, tiesību veikt uzņēmējdarbību un samērīguma principa pārkāpumu.

Par pirmo daļu, kas attiecas uz nediskriminācijas principu

Par pieņemamību

— Lietas dalībnieku argumenti

189 Komisija uzskata, ka šī pirmā daļa, kas izklāstīta prasības pieteikumā, neatbilst Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētajām prasībām. Prasītāja

nav precizējusi, kādā veidā attiecīgā diskriminācija izpaužas, bet aprobežojusies ar norādi uz 1993. gada režīma aprakstu. Tādējādi šī prasītājas argumentācijas daļa nav pieņemama.

190 Prasītāja apgalvo, ka šī daļa ir pieņemama, jo prasības pieteikums šajā punktā atbilst Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktam. Prasītāja uzskata, ka prasības pieteikuma 25.–28. punktā tā ir skaidri norādījusi atšķirības, kādas pastāv starp uzņēmējiem saskaņā ar 1993. gada režīmu, un tā 66.–99. punktā — šīs diskriminācijas pieaugumu atbilstoši 1999. gada režīmam.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

191 Atbilstoši iepriekš norādītajiem principiem Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkts nosaka — lai prasība būtu pieņemama, galvenajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, uz kuriem tā balstās, vismaz īsumā, bet saskaņoti un saprotamā veidā jāizriet no paša prasības pieteikuma teksta.

192 Šajā gadījumā prasītāja norādījusi (prasības pieteikuma 95. punkts), ka nediskriminācijas principa pārkāpums "skaidri izriet no fakta, ka ar banāniem saistītais režīms tika izveidots, lai diskriminētu prasītāju un lai būtiski samazinātu prasītājas komercdarbības apmērus Kopienā". Turklāt prasītāja skaidri atsaucās uz sava prasības pieteikuma 25.–28. punktu, kurā iekļauts ne tikai 1993. gada režīma apraksts, bet arī kritika, kurā uzsvērts, ka šis režīms būtībā bija vērsts uz to, lai mazinātu lielo, daudznacionālo sabiedrību ekonomisko lomu banānu tirgū kopumā un it īpaši prasītājas lomu tajā. Prasītāja turklāt skaidri izteikusies (skat. it īpaši prasības pieteikuma 66.–98. punktu), ka, nepavisam neparedzot grozīt 1993. gada režīmu un novērst to nesaderību ar PTO tiesībām, kura norādīta Strīdu izšķiršanas organizācijas 1997. gada 25. septembra lēmumā, ar 1999. gada režīmu un it īpaši ar

Regulu Nr. 2362/98 tika saglabātas nepilnības, kas ietekmēja iepriekšējo režīmu. Tādējādi prasības pieteikuma noteikumi ir pietiekami skaidri un precīzi, lai Komisija varētu sagatavot savu aizstāvību un lai Pirmās instances tiesa varētu lemt par šo pirmo daļu.

193 Tādējādi prasības pieteikumā sniegtā informācija, kas saistīta ar šo pirmo daļu, atbilst Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktam, līdz ar to Komisijas argumenti ir jānoraida.

194 No tā izriet, ka šī trešā pamata pirmā daļa ir pieņemama.

Par lietas būtību

— Lietas dalībnieku argumenti

195 Prasītāja galvenokārt uzsver, ka pēc tam, kad kļuva skaidrs, ka tarifu kvotas būtu pietiekamas Kopienas un ĀKK banānu tirdzniecības veicināšanai, Kopienai vajadzēja pārveidot 1993. gada režīmu saistībā ar importa licenču sadali, ko ģenerāladvokāts Gulmans [*Gulmann*] savos secinājumos spriedumā lietā Vācija/Padome (Banāni), *Recueil*, I-4980. lpp., aprakstījis kā "smagus" un "apgrūtinošus" aspektus. Pieņemot Regulu Nr. 2362/98, Komisija tomēr izvēlējās režīmu, kas palielināja, pirmkārt, bijušās B kategorijas uzņēmējiem piešķirtās ekonomiskās priekšrocības un, otrkārt, neērtības, kas radītas bijušās A kategorijas iepriekšējiem, sākotnējiem importētājiem, kā prasītājai (skat. iepriekš pamatu kopsavilkumu).

196 Prasītāja uzskata, ka nediskriminācijas principa pārkāpums tieši izriet no banānu tirgus kopīgās organizācijas izvirzītā mērķa. 1999. gada režīms tikai pagarināja 1993. gada režīmu, kuram bija acīmredzams mērķis būtiski samazināt prasītājas darbību Kopienā, atbalstot Kopienas uzņēmēju intereses.

197 Spriedumā lietā Vācija/Padome (Banāni) Tiesa uzskatīja, ka 1993. gada režīms, iespējams, varēja radīt nediskriminācijas principa pārkāpumu. Tomēr tā neatzina šo pārkāpumu, konstatējot, ka 1993. gada režīms bija radījis pieņemamu līdzsvaru starp konkrētu atšķirīgu kategoriju uzņēmēju interesēm. Tiesa 74. punktā norādījusi, ka atšķirīga attieksme pret uzņēmējiem bija "raksturīga mērķim integrēt līdz šim nodalītus tirgus". Tiesa šo argumentāciju apstiprinājusi 1998. gada 10. marta spriedumā lietā C-122/95 Vācija/Padome, *Recueil*, I-973. lpp., 63.–65. punkts.

198 Šajā gadījumā situācija ir savādāka. 1999. gada režīms tika pieņemts piecus gadus pēc tirgu integrācijas, kas tika īstenota, 1993. gadā izveidojot banānu tirgus kopīgo organizāciju. Šajā periodā Kopienas un ĀKK uzņēmējiem bija iespēja izmantot tiem piešķirtās konkurences priekšrocības. Tādējādi galvenais pamatojums, ko Tiesa izvirzījusi spriedumā lietā Vācija/Padome (Banāni), lai noraidītu diskriminācijas pastāvēšanu, šajā gadījumā bija beidzis pastāvēt 1999. gada režīma pieņemšanas brīdī.

199 Prasītāja uzskata, ka vienkārša spriedumā lietā Vācija/Padome (Banāni) izvērstās argumentācijas transponēšana šajā lietā esošajos apstākļos liktu domāt, ka Tiesas spriedumā lietā Vācija/Padome (Banāni) konstatētais uzņēmēju atšķirīgais stāvoklis, ko nosaka 1993. gada režīms, pastāvēja arī vēl 1999. gada režīmā. Tas arī liktu iepriekš pieņemt, ka 1999. gada režīms *de facto* bija 1993. gada režīma turpinājums. Taču prasītāja uzsver, ka Komisija apgalvo pretējo, t.i., ka 1999. gada režīms pilnībā atšķiras no 1993. gada režīma. Ja tas tā ir, sprieduma Vācija/Padome (Banāni) risinājumu nav iespējams transponēt 1999. gada režīmā.

200 Jebkurā gadījumā prasītāja apgalvo, ka acīmredzams ir tas, ka uzņēmēji nebija līdzīgās situācijās pirms 1993. gada režīma un tad, kad darbojās 1999. gada režīms. Kopš sprieduma lietā Vācija/Padome (Banāni) pieņemšanas tirgus pamatīgi ir mainījies. Līdz 1993. gadam uzņēmēji, kas pēc tam būtu kļuvuši par B kategorijas uzņēmējiem, dažās valstīs nevarēja importēt Latīņamerikas banānus bez ierobežojumiem. Prasītāja apgalvo, ka spriedumā lietā Vācija/Padome (Banāni) Tiesa uzskatīja, ka šīs nelabvēlīgās situācijas dēļ tiem varētu nodrošināt atšķirīgu attieksmi. Priekšrocības, kas tiem tādējādi tiktu piešķirtas, pamatīgi būtu ietekmējušas tirgu. Saskaņā ar 1993. gada režīmu daudzi A kategorijas uzņēmēji iegādājās savā īpašumā B kategorijas uzņēmējus, lai iegūtu to importa licences. Savukārt daži B kategorijas uzņēmēji mēģināja paplašināt savu darbību Latīņamerikas banānu nozarē, uzpērkot A kategorijas uzņēmējus.

201 Prasītāja noraida apgalvojumu par to, ka 1993. gada režīma kristalizēšana nevarētu būt diskriminējoša tāda iemesla dēļ, ka daži sākotnējie A kategorijas importētāji pārņēma kontroli pār B kategorijas uzņēmējiem un tādā veidā ieguva importa licences. Tā uzsver, ka šis arguments PTO ietvaros tika noraidīts jau ar 1999. gada 9. aprīļa šķīrējtiesnešu lēmumu (5.69. punkts). Šī sākotnējo importētāju reakcija bija dabiskas un tiešas sekas diskriminējošajiem pasākumiem, kas tiem tika piemēroti.

202 Visbeidzot prasītāja uzskata, ka šajā lietā nav piemērojami iemesli, kuru dēļ Pirmās instances tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Bocchi Food Trade International*/Komisija noraidīja pamatu, kas izvirzīts pret Regulu Nr. 2362/98 par diskrimināciju. Konkrētais pamats lietā, kurā taisīts minētais spriedums, saistīts ar iespējamu mazo uzņēmumu un daudznacionālo uzņēmumu diskrimināciju. Tā kā minētais aspekts nav saistīts ar šo lietu, prasītāja uzskata, ka iepriekš minētais spriedums lietā *Bocchi Food Trade International*/Komisija šajā jautājumā nav būtisks.

203 Komisija noraida šos apgalvojumus. Judikatūrā jau iepriekš skaidri apstiprināts, ka trešo valstu banānu importēšanas iespējai noteiktie ierobežojumi ir raksturīgi banānu tirgus kopīgajai organizācijai, un noraidīti pamati, kas attiecas uz 1993. un 1999. gada režīmu diskriminējošo raksturu (spriedums lietā Vācija/Padome (Banāni), 82. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Bocchi Food Trade International*/Komisija, 81. punkts).

204 Komisija atspēko atšķirību, ko prasītāja mēģina pierādīt attiecībā uz situāciju, kas pastāvēja brīdī, kad radās fakti lietā, kurā taisīts spriedums lietā Vācija/Padome (Banāni), un situāciju šajā gadījumā. Tā apstrīd arī to, ka ģenerāladvokāta Gulmana secinājumi iepriekš minētajā spriedumā lietā Vācija/Padome (Banāni) būtu attiecināmi uz šo lietu.

205 Attiecībā uz to, vai uz šo gadījumu ir attiecināmi PTO lēmumi par 1999. gada režīma diskriminējošo raksturu, Komisija uzsver, ka pats "diskriminācijas" jēdziens PTO tiesībās nav identisks Kopienu tiesībās izmantotajam jēdzienam. Atšķirības attieksmē, kas ir automātiskas sekas atšķirīgai attieksmei, kas noteikta trešo valstu importam, nevar uzskatīt par diskriminējošām (Tiesas 1982. gada 28. oktobra spriedums lietā 52/81 *Faust*/Komisija, *Recueil*, 3745. lpp., 25. punkts).

— Pirmās instances tiesas vērtējums

206 Nevar atbalstīt argumentāciju, saskaņā ar kuru 1999. gada režīms paredzēja atbalstīt Kopienas uzņēmējus, kas specializējušies Kopienas vai ĀKK izcelsmes banānu tirdzniecībā, kaitējot prasītājai.

207 Attiecībā uz iespējamo diskrimināciju starp uzņēmējiem, kas specializējušies Latīņamerikas izcelsmes banānu tirdzniecībā, un tiem, kuri specializējušies Kopienas vai ĀKK izcelsmes banānu tirdzniecībā, jāatgādina — pat pieņemot, ka Regula Nr. 2362/98 šo kategoriju uzņēmēju stāvokli varētu ietekmēt atšķirīgi, tas neradīja diskriminējošu attieksmi, jo šāda attieksme šķita raksturīga Kopienas tirgu integrācijas mērķim (šajā sakarā skat. spriedumu lietā Vācija/Padome (Banāni), 74. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Bocchi Food Trade International*/ Komisija, 75. punkts).

208 Pirms banānu tirgus kopīgās organizācijas izveidošanas šo divu kategoriju uzņēmēju stāvoklis nebija salīdzināms. Tiesa uzskata, ka "banānu nozari Kopienā raksturo atvērtu valstu tirgu, kas pakļauti dažādām normām, un aizsargātu valstu tirgu līdzāspastāvēšana". Tiesa norāda:

"atvērtos valstu tirgos uzņēmēji varēja nodrošināties ar trešo valstu banāniem bez jebkādiem kvantitatīviem ierobežojumiem. Importētāji Vācijas tirgū pat varēja izmantot atbrīvojumu no muitas nodokļiem kvotas iekšienē, kas likumīgi pielāgota, pamatojoties uz banānu protokolu. Turpretī aizsargātos valstu tirgos uzņēmējiem, kas tirgo Kopienas un tradicionālos ĀKK banānus, būtu nodrošinātas tiesības laist tirgū savus produktus, netiekot pakļautiem daudz konkurētspējīgāko trešo valstu banānu izplatītāju konkurencei. [..] Kopienas un ĀKK banānu pārdošanas cena ievērojami pārsniedza trešo valstu banānu cenu." (spriedums lietā Vācija/Padome (Banāni), 70.–72. punkts.)

209 Kaut arī 1993. gada režīms šīs uzņēmēju kategorijas ietekmēja dažādi, Tiesa uzskatīja, ka "tāda atšķirīga attieksme tomēr šķiet raksturīga mērķim integrēt līdz šim nodalītus tirgus, ņemot vērā atšķirīgās situācijas, kādās atradās dažādas uzņēmēju kategorijas pirms tirgus kopīgās organizācijas izveidošanas". Tiesa arī

uzskatīja, ka "Regula [Nr. 404/93] paredz garantēt Kopienas produkcijas un tradicionālās ĀKK produkcijas noietu, kas nozīmē noteikta līdzsvara ieviešanu starp konkrētajiem divu kategoriju uzņēmējiem" (spriedums lietā Vācija/Padome (Banāni), 74. punkts).

210 Prasītāja galvenokārt uzsver, ka apstākļi, kas lika Tiesai nonākt pie tāda secinājuma, vairs nebija izmantojami attiecībā uz 1999. gada režīma pieņemšanu, tā kā mērķis integrēt atvērtus tirgus un aizsargātus tirgus lielā mērā bija sasniegts. Tā šajā sakarā atsaucas uz Komisijas paziņojumu, saskaņā ar kuru "[tirgus kopīgās organizācijas] galvenie mērķi lielā mērā ir sasniegti, it īpaši vairāku valstu tirgu apvienošana vienotā tirgū, tirgu apgādes kvantitatīvais līdzsvars, taisnīgs cenu līmenis patērētājiem un Kopienas un ĀKK ražotājiem" (Revīzijas palātas īpašais ziņojums Nr. 7/2002 par banānu tirgus kopīgās organizācijas labu finanšu pārvaldību, kam 27. lappusē pievienotas Komisijas atbildes (OV 2002, C 294, 1. lpp.), turpmāk tekstā — "Revīzijas palātas ziņojums"). Tā atsaucas arī uz Artūra D. Litla [*Arthur D. Little*] kabineta 1995. gada 22. jūnija eksperta ziņojumu, ko atbalstījusi Komisija (turpmāk tekstā — "*Arthur D. Little* ziņojums").

211 Patiesībā pēc banānu tirgus kopīgās organizācijas izveidošanas, piecu gadu laikā, kamēr bija spēkā 1993. gada režīms, Kopienas banānu tirgū ir notikušas būtiskas izmaiņas, kā to apliecina gan Komisijas paziņojumi, kas iekļauti Revīzijas palātas ziņojumā, gan *Arthur D. Little* ziņojums. Pēdējā minētajā ziņojumā (46. un 47. lpp.) it īpaši norādīts, ka "tirgus kopīgās organizācijas ieviešana ļāvusi atvērt valstu tirgus un izraisījusi Kopienas iekšējās tirdzniecības attīstību" un vēl jo vairāk "ļāvusi Latīņamerikas banāniem iekļūt tradicionāli aizsargātajās valstīs, pateicoties importa ierobežojumu atcelšanai un B kategorijas uzņēmējiem sniegtajai iespējai importēt dolāru zonas banānus". Attiecībā uz tirgus kopīgās organizācijas mērķi, kas vērsts uz

Kopienas un ĀKK izcelsmes banānu noietu, minētajā ziņojumā norādīts, ka to produkcija "sāk ienākt Ziemeļeiropā" un ka šis "pieaugušais saplūšanas fenomens katrā importētājā valstī pēc izcelsmes izskaidro citu patiesa vienota tirgus rašanās aspektu".

212 Šai banānu nozares attīstībai, kas notikusi ar Regulu Nr. 404/93 izveidotās tirgus kopīgās organizācijas rezultātā, nevajadzētu apšaubīt leģislatīvo izvēli, kas izdarīta 1999. gada režīma pieņemšanas laikā, un it īpaši atšķirīgu attieksmi, kāda paredzēta katrai uzņēmēju kategorijai. Ja šie tirgus kopīgās organizācijas darbības noteikumi, kas izriet no 1993. un 1999. gada režīma, atšķiras, mērķis panākt valstu tirgu integrāciju un Kopienas un ĀKK izcelsmes banānu noietu joprojām saglabājas. Regulas Nr. 1637/98 noteikumi nav grozījuši šos mērķus, bet tikai ir pārveidojuši kārtību, kādā darbojas režīms, kas reglamentē tirdzniecību ar trešām valstīm (Regulas Nr. 404/93 IV nodaļa). Tādējādi, darbojoties 1999. gada režīmam, atšķirīga attieksme pret uzņēmējiem, kas specializējušies Latīņamerikas banānu tirdzniecībā, un tiem, kuri specializējušies Kopienas un ĀKK banānu tirdzniecībā, joprojām ir raksturīga banānu tirgus kopīgās organizācijas mērķiem. Šādos apstākļos atšķirīga attieksme, kas paredzēta attiecībā pret dažādu kategoriju uzņēmējiem, nav nediskriminācijas principa pārkāpums, par kuru varētu iestāties Kopienas atbildība.

213 Attiecībā uz prasītājas argumentiem, kas balstīti uz diskrimināciju, kura minēta šķīrējtiesnešu 1999. gada 6. aprīļa lēmumā attiecībā uz dažiem Regulas Nr. 2362/98 noteikumiem, no vērtējumiem, kas izteikti par pirmo pamatu, izriet, ka prasītāja nevar atsaukties uz PTO līgumu normu pārkāpumiem, jo *Nakajima* judikatūras piemērošanas nosacījumi šajā gadījumā nav izpildīti. Jebkurā gadījumā Komisija tāpat arī uzsver, ka šķīrējtiesnešu norādītā diskriminācija attiecas, pirmkārt, uz attieksmi, kāda noteikta ārpus Kopienas reģistrētiem banānu izplatītājiem attiecībā pret viņu Kopienā reģistrētajiem konkurentiem, un, otrkārt, uz valsts tarifu apakškvotu sadali starp dažām Latīņamerikas valstīm. Tādējādi šīs nav tādas situācijas, uz kurām varētu attiecināt Kopienas principu par vienlīdzīgu attieksmi (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Faust*/Komisija, 25. punkts).

214 Tādējādi jāsecina, ka, ņemot vērā Komisijas rīcībā esošo plašo rīcības brīvību, tā nav izdarījusi nediskriminācijas principa pārkāpumu, par kuru Kopienu varētu saukt pie atbildības.

215 Līdz ar to šī pirmā daļa ir jānoraida.

Par otro daļu, kas attiecas uz tiesībām veikt uzņēmējdarbību

Lietas dalībnieku argumenti

216 Prasītāja uzskata, ka tiesību veikt uzņēmējdarbību principa pārkāpums tieši izriet no mērķa, ko izvirzījusi banānu tirgus kopīgā organizācija. Sprieduma lietā Vācija/Padome (Banāni) 87. punktā Tiesa secinājusi, ka 1993. gada režīms nepārkāpj šo principu. Tomēr prasītāja uzsver, ka situācija, kas pastāvēja laikā, kad radās fakti lietā, kurā Tiesa taisīja šo spriedumu, atšķiras no 1999. gada režīma laikā pastāvošajiem faktiem.

217 Turklāt prasītāja vērš uzmanību uz to, ka spriedumā lietā Vācija/Padome (Banāni) Tiesa balstījusies arī uz pastāvošo interešu līdzsvaru, lai lemtu par pamatu, kas attiecas uz tiesību veikt uzņēmējdarbību principa pārkāpumu. Tiesa pārbaudījusi, "vai ierobežojumi, kas ieviesti ar [1993. gada režīmu], atbilda Kopienas vispārējo interešu mērķiem un neapdraudēja šo tiesību būtību".

218 Tā uzsver, ka 1999. gada režīma mērķi, pirmkārt, ir Kopienas un ĀKK banānu tirdzniecības veicināšana un, otrkārt, banānu tirgus kopīgās organizācijas saderība ar PTO normām. Taču 1999. gada režīmā gan importa sertifikātu sadales mehānisms, gan kvotu sadale pa valstīm neietilpa šajos mērķos. Neraugoties uz to, šie divi elementi ierobežoja prasītājas tiesības veikt savu uzņēmējdarbību daudz vairāk nekā iepriekšējais režīms. Ņemot vērā Tiesas vērtējumu, kas izteikts sprieduma lietā Vācija/Padome (Banāni) 82.–86. punktā, jāsecina, ka Regula Nr. 2362/98 izjauc līdzsvaru starp Kopienas vispārējām un prasītājas personīgajām interesēm.

219 Komisija atspēko šos apgalvojumus. Prasītāja nonicināja tirgus integrācijas mērķi, kas izvirzīts 1999. gada režīmā. Judikatūrā jau iepriekš bija noraidīti līdzīgi pamati (spriedums lietā Vācija/Padome (Banāni), 82. punkts, un Pirmās instances tiesas 1996. gada 11. decembra spriedums lietā T-521/93 *Atlanta* u.c./Eiropas Kopiena, *Recueil*, II-1707. lpp., 62.–64. punkts).

Pirmās instances tiesas vērtējums

220 Jāatgādina, ka tiesībām veikt uzņēmējdarbību var noteikt ierobežojumus, it īpaši tirgus kopīgās organizācijas ietvaros, ar noteikumu, ka šie ierobežojumi faktiski atbilst Kopienas vispārējās intereses mērķiem un pārmērīgi vai nepieņemami neiejaucas izvirzītajos mērķos, tādējādi apdraudot garantēto tiesību būtību (Tiesas 1989. gada 11. jūlija spriedums lietā 265/87 *Schraeder*, *Recueil*, 2237. lpp., 15. punkts). Tiesa jau iepriekš nosprieda, ka draudi brīvai tradicionālo trešo valstu banānu uzņēmēju profesionālo darbību veikšanai, kas paredzēta Regulā Nr. 404/93, atbilda Kopienas vispārējās intereses mērķiem un neietekmēja šo tiesību būtību (iepriekš minētais spriedums lietā Vācija/Padome (Banāni), 87. punkts).

221 Kā jau tas tika secināts attiecībā uz šī pamata pirmo daļu, 1999. gada režīms izveidots, lai sasniegtu Regulas Nr. 404/93 vispārējās intereses mērķus, negrozot tos, proti, valstu tirgu integrāciju un Kopienas un ĀKK izcelsmes banānu noietu. Ņemot vērā šos mērķus, jāsecina, ka no ekonomiskās situācijas attīstības, kas notikusi, stājoties spēkā banānu tirgus kopīgajai organizācijai, uz kuru atsaucās prasītāja, nevar secināt, ka pastāv nepieņemami draudi prasītājas tiesībām, kas neatbilst minētajiem vispārējās intereses mērķiem.

222 Turklāt jāatgādina, ka 1999. gada režīmā savu vispārējo pienākumu izpildei PTO ietvaros Kopiena, saglabājot metodi, kas pamatota uz ierastām tirdzniecības plūsmām — "tradicionālie/netradicionālie uzņēmēji" (Regulas Nr. 404/93, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, 19. panta 1. punkts), atcēla uzņēmēju kategorijas un pienākumus atbilstoši veicamajai darbībai un turklāt paaugstināja to sertifikātu daudzumu, kuri pieejami netradicionālajiem uzņēmējiem.

223 Tādējādi otrā daļa jānoraida kā nepamatota.

Par trešo daļu, kas attiecas uz samērīguma principu

Lietas dalībnieku argumenti

224 Prasītāja apgalvo, ka atbilstoši spriedumam Vācija/Padome (Banāni) Regulu Nr. 2362/98 saskaņā ar samērīguma principu varētu aizliegt tikai tad, ja pieņemtu, ka pasākumi, kurus tā ieviešs, ir "acīmredzami neatbilstoši" izvirzītā mērķa sasniegšanai. Šajā gadījumā Regula Nr. 2362/98 ir acīmredzami neatbilstoša, lai sasniegtu 1999. gada režīma mērķus, t.i., atbilstību PTO normām un ĀKK un

Kopienas banānu tirdzniecības veicināšanu. Tā rezultātā PTO nosprieda, ka licenču sadales sistēma un kvotu sadales pa valstīm sistēma neatbilst 1994. gada VVTT un GATS normām. Šie pasākumi bija mazāk labvēlīgi Kopienas un ĀKK banāniem, nekā dažiem Kopienas vairumtirgotājiem, kas varēja izmantot tiem piešķirtās importa licences. Tādējādi Regula Nr. 2362/98 bija pretrunā samērīguma principam.

225 Komisija uzskata, ka šī argumentācija ir cieši saistīta ar pamatu, kas attiecas uz nesaderību ar PTO tiesībām; tāpēc šī argumentācija nav atbilstoša. Starp citu 1999. gada režīms nepārkāpa samērīguma principu. Šis režīms ietilpst politikā, kas paredzēta, lai veicinātu Kopienas un ĀKK banānu ražošanu. Gan importa licenču sadales normām, gan tām, kas attiecas uz kvotu sadali pa valstīm, bija šāds mērķis.

Pirmās instances tiesas vērtējums

226 Sākumā jānoraida prasītājas argumenti par Regulas Nr. 2362/98 nesaderību ar PTO līgumiem atbilstoši tam, kas nospriests attiecībā uz pirmo pamatu.

227 Pēc tam jāatgādina — lai noskaidrotu, vai Kopienu tiesību noteikums atbilst samērīguma principam, ir jāpārbauda, vai tajā ietvertie līdzekļi ir atbilstoši paredzētā mērķa sasniegšanai un vai tie nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai (Tiesas 1997. gada 17. jūlija spriedums lietā C-183/95 *Affish*, *Recueil*, I-4315. lpp., 30. punkts).

228 Kopienas likumdevējam kopējās lauksaimniecības politikas jomā ir plašas izvērtēšanas pilnvaras, kas atbilst politiskajiem pienākumiem, kurus tai uzliek EKL 34. pants un EKL 37. pants. Tiesa ir lēmusi, ka šajā jomā pieņemta pasākuma likumīgumu var ietekmēt tikai tas, ka šis pasākums ir acīmredzami neatbilstošs mērķim, ko kompetentā iestāde mēģina sasniegt. Šis tiesu kontroles ierobežojums it īpaši jāievēro tad, ja, īstenojot tirgus kopīgo organizāciju, Padome un Komisija ir spiesta izšķirt starp dažādām interesēm radušos strīdus un arī izdarīt politisku izvēli atbilstoši attiecīgajiem pienākumiem (spriedums Vācija/Padome (Banāni), 89. un 90. punkts).

229 Nosakot tirdzniecības režīma ar trešām valstīm piemērošanas noteikumus un it īpaši tarifu kvotu pārvaldības noteikumus, Komisija, pieņemot Regulu Nr. 2362/98, centās nodrošināt to, lai banānu tirgus kopīgās organizācijas raksturīgie mērķi tiktu sasniegti, vienlaicīgi izpildot arī Kopienas starptautiskās saistības, kas izriet no PTO līgumiem, kā arī no *Lomé* Konvencijas, pakļaujoties Padomes gribai uzraudzīt tarifu kvotu pārvaldību, kas īstenota, piemērojot metodi, kas balstīta uz to, ka ņemtas vērā tradicionālās tirdzniecības plūsmas (Regulas Nr. 404/93 19. pants, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98).

230 Jāsecina, ka prasītāja tikai norāda uz to, ka Regulas Nr. 2363/98 normas, kas reglamentē importa licenču sadali un valstu tarifu apakškvotu sadali, ir acīmredzami neatbilstošas, nepavisam nepierādot, ka pasākumi ir acīmredzami nepiemēroti paredzētā mērķa sasniegšanai un ka tās pārsniedz to, kas nepieciešams šī mērķa sasniegšanai.

231 Tā kā prasītāja nav sniegusi pierādījumus par šo acīmredzamo neatbilstību, trešā daļa ir jānoraida.

232 No tā izriet, ka, izvirzot trešo pamatu, prasītāja nav pierādījusi, ka pastāv prettiesiska darbība, par kuru Kopienu varētu saukt pie atbildības.

5. *Par ceturto pamatu, kas attiecas uz labticības un tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu starptautiskajās tiesībās*

Lietas dalībnieku argumenti

233 Prasītāja apgalvo, ka, pieņemot un neatceļot Regulu Nr. 2362/98, Komisija pārkāpusi labticības principu starptautiskajās tiesībās. Tā atgādina, ka šis princips saskaņā ar 26. pantu 1969. gada 23. maija Vīnes konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām (Apvienoto Nāciju Organizācijas Starptautisko līgumu krājums, 788. sējums, 354. lpp.) izteikts šādi: "Katrs spēkā esošs līgums ir saistošs tā dalībniekiem un ir pildāms godprātīgi." Strīdīgās lietas Banāni III gadījumā Kopiena skaidri nav izpildījusi šo principu.

234 Kopiena savos paziņojumos un apsvērumos vairākkārt skaidri apstiprinājusi, ka tai bija nodoms godprātīgi izpildīt Strīdu izšķiršanas organizācijas lēmumus un ieteikumus (skat. PTO, Eiropas Kopienu pārskata ziņojums: 1998. gada 13. jūlija dokuments WT/DS27/17, 1998. gada 9. septembra dokuments WT/DS27/17/add. 1, 1998. gada 9. oktobra dokuments WT/DS27/17/Add. 2 un 1998. gada 13. novembra dokuments WT/DS27/17/Add. 3; Strīdu izšķiršanas organizācijas 1998. gada 22. janvāra sanāksmes protokols, 1998. gada 26. februāra dokuments WT/DSB/M/41).

235 Taču šie paziņojumi neiztur pārbaudi. Prasītāja uzskata, ka ar 1999. gada režīmu nav paredzēts novērst Strīdu izšķiršanas organizācijas konstatētos trūkumus 1993. gada režīmā. Nepavisam neizpildot PTO iestāžu lēmumus, Kopiena, izdarot tīri formālus

grozījumus, mēģināja saglabāt 1993. gada režīma radīto prettiesisko situāciju. Šāda rīcība pati par sevi ir labticības principa pārkāpums. Kopiena, veicot novilcinošus pasākumus, mēģināja izvairīties no PTO tiesībās paredzētajiem pienākumiem un ļaunprātīgi izmantoja sava tiesiskā regulējuma sarežģītos noteikumus, lai maldinātu savus tirdzniecības partnerus PTO ietvaros.

236 Nav neviena pierādījuma, kas ļautu noraidīt šos apgalvojumus. Pirmkārt, attiecībā uz kvotu sadalījumu pa valstīm Komisija nevarētu apliecināt, ka rīkojusies labā ticībā. Prasītāja atgādina, ka tā jau iepriekš norādījusi, ka ar četrām Latīņamerikas valstīm uzsāktās neveiksmīgās sarunas nekādā ziņā neuzlika Komisijai pienākumu Regulā Nr. 2362/98 paredzēt mehānismu kvotu sadalei pa valstīm, kas līdzvērtīgs apakškvotu sistēmai, kas spēkā saskaņā ar 1993. gada režīmu.

237 Otrkārt, tas, ka Kopiena piedalījusies šķīrējtiesas un lēmumu izpildes procedūrās lietā Banāni III, neliecina par labticību. Tas vienkārši norāda uz to, ka Kopiena izmantojusi savas aizstāvības tiesības. Prasītāja šajā sakarā apgalvo, ka Kopiena neuzskatīja par vajadzīgu iesniegt apelācijas sūdzību par īpašās grupas 1999. gada 6. aprīļa ziņojumu, kurā nospriests, ka 1999. gada režīms nav saderīgs ar PTO normām.

238 Treškārt, procedūra, ko Kopiena uzsākusi, pamatojoties uz Vienošanās memoranda 21. panta 5. punktu, par kuru sagatavots īpašās grupas 1999. gada 12. aprīļa ziņojums (WT/DS/27/RW/EEC), nebūtu attiecināma uz šo gadījumu un to nevarētu uzskatīt par pierādījumu Kopienas labticībai. Prasītāja norāda, ka šajā procedūrā tika izskatīts pieteikums, kurā izteikts lūgums 1999. gada režīmu atzīt par atbilstošu PTO līgumiem, kamēr saskaņā ar Vienošanās memorandu netiktu nolemts citādi. Prasītāja uzskata, ka šī procedūra neattiecās tieši uz 1999. gada režīma saderību ar PTO normām. Īpašā grupa nebija tiesīga atbildēt uz šo pieteikumu, jo Kopiena

nebija atbilstoši iesniegusi pierādījumus, kas ļautu pieņemt lēmumu. No šī ziņojuma formulējuma tomēr varēja skaidri secināt, ka Komisija vilcinājās lemt par 1999. gada režīma saderību ar PTO normām.

239 Turklāt prasītāja uzskata, ka Kopiena procedūru izmantojusi ļaunprātīgi. Neraugoties uz Kopienas tiesiskās nostājas trūkumu, tā turpināja izvairīties no saviem pienākumiem, turpinot apgalvot, ka tās tiesiskais regulējums, ņemot vērā virspusējos grozījumus, bija saderīgs ar PTO normām. Šāda attieksme bija liegusi vairākiem PTO dalībniekiem iesniegt vairāk prasību Strīdu izšķiršanas organizācijā, radot arī nevajadzīgu spriedzi.

240 Visbeidzot, prasītāja uzskata, ka tai ir pamats atsaukties uz to, ka Kopiena pārkāpusi labticības principu starptautiskajās tiesībās. Tā šajā sakarā atsaucas uz Tiesas 1998. gada 16. jūnija spriedumu lietā C-162/96 *Racke*, *Recueil*, I-3655. lpp., turpmāk tekstā — "*Racke* spriedums", un Pirmās instances tiesas 1997. gada 22. janvāra spriedumu lietā T-115/94 *Opel Austria*/Padome, *Recueil*, II-39. lpp., un izsaka divas piezīmes par šīs judikatūras attiecināmību.

241 Pirmkārt, prasītāja atzīst, ka atbilstoši *Racke* spriedumam privātpersona var atsaukties uz starptautisko tiesību normu tikai tad, ja pastāv "acīmredzamas kļūdas šo normu piemērošanas nosacījumu novērtējumā". Tā apgalvo, ka šajā lietā Komisija pieļāva pirmo acīmredzamo kļūdu novērtējumā, kad tā pieņēma Regulu Nr. 2362/98, kā tas izriet no argumentiem, kas izklāstīti saistībā ar pirmo pamatu. Pēc tam tā pieļāva otru šāda veida kļūdu, neatceļot 1999. gada režīmu pēc tam, kad bija pieņemts īpašās grupas 1999. gada 6. aprīļa ziņojums, kurā apstiprināta 1999. gada režīma nesaderība ar PTO normām.

242 Otrkārt, prasītāja norāda — tas, ka *Racke* spriedums un iepriekš minētais spriedums lietā *Opel Austria*/Padome attiecas uz starptautiskajiem līgumiem, kam var būt tieša iedarbība, neietekmē to attiecināmību uz šo gadījumu. Tā uzsver, ka šie spriedumi, kā arī *Nakajima* spriedums attiecas uz situācijām, kurās Kopiena bija uzņēmusies

saistības izpildīt starptautisko tiesību pienākumu. Atbilstoši prasītājas teiktajam Tiesa uzskatīja, ka pat tad, ja konkrētajiem līgumiem nav tiešās iedarbības, starptautisko tiesību pienākums varēja ietekmēt uzņēmēju tiesisko stāvokli, ko iestādes nevarēja neņemt vērā. *Racke* spriedumā Tiesa nospriedusi, ka tad, ja Kopiena var vienpusēji atcelt starptautisku līgumu, kam ir tiešā iedarbība, tā nevar rīkoties pretēji *rebus sic stantibus* principam, ja vien tā nevēlas apdraudēt šo uzņēmēju tiesisko paļāvību (skat. it īpaši ģenerāladvokāta Džeikobsa secinājumus *Racke* spriedumā, *Recueil*, I-3659. lpp., 86.–90. punkts, un šī sprieduma 47. punktu).

243 Prasītāja uzskata, ka šī *Racke* sprieduma un iepriekš minētā sprieduma lietā *Opel Austria*/Padome interpretācija apstiprināta *Biotechnologies* spriedumā. Prasītāja atgādina, ka šī sprieduma 54. punktā Tiesa nospriedusi:

"Pieņemot, kā to apgalvo Padome, ka [1992. gada 5. jūnijā Riodežaneiro parakstītajā Konvencijā par bioloģisko daudzveidību, kas Eiropas Kopienu vārdā apstiprināta ar Padomes 1993. gada 25. oktobra Lēmumu 93/626/EEK (OV L 309, 1. lpp.)] ir iekļauti noteikumi, kam nav tiešās iedarbības, jo tie nerada tiesības, uz kurām privātpersonas varētu tieši atsaukties tiesā, šis apstāklis nebija šķērslis tam, lai tiesnesis varētu kontrolēt, vai ir izpildīti pienākumi, kas Kopienai uzlikti kā šī līguma dalībniecei (skat. *Racke* sprieduma 45., 47. un 51. punktu)."

244 Pēc prasītājas domām šīs judikatūras stūrakmens ir tas, ka tā ar zināmiem ierobežojumiem un izņēmuma kārtā iedibina starptautiskus instrumentus, uz kuriem privātpersona principā nevar atsaukties vai nu tāpēc, ka tie vēl nav stājušies spēkā (iepriekš minētais spriedums *Opel Austria*/Padome), vai arī tāpēc, ka, kaut arī tie ir spēkā, to darbība apturēta (*Racke* spriedums), vai arī tāpēc, ka tiem nav tiešās iedarbības (*Nakajima* spriedums). *Nakajima* judikatūra ir vienkārši *Racke* spriedumā un iepriekš minētajā spriedumā lietā *Opel Austria*/Padome apslēptā vispārējā principa īpašs piemērošanas veids.

245 Komisija šos argumentus noraida. Prasītāja nevar atsaukties uz *pacta sunt servanda* principu, jo, pirmkārt, Kopiena rīkojusies labticīgi, nepieļaujot acīmredzamas kļūdas novērtējumā, un, otrkārt, prasītāja nevarēja pieprasīt pat visniecīgāko tiesisko paļāvību un tai nebija nekādu tiesību, uz kurām tā varētu tieši atsaukties saskaņā ar šo principu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

246 Prasītāja atsaucas uz to, ka Kopiena pārkāpusi *pacta sunt servanda* principu, kas ir jebkuras tiesiskās kārtības un it īpaši starptautiskās tiesiskās kārtības pamatprincips. Piemērojot šo principu, kas nostiprināts Vīnes Konvencijas 26. pantā, starptautiskajās tiesībās, katrs līgums ir saistošs tā dalībniekiem un ir pildāms godprātīgi.

247 Šī argumentācija sakrīt ar to, kas izklāstīta saistībā ar pirmo pamatu, jo prasītāja atsaucās uz to, ka Kopiena nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar PTO līgumiem. Tādējādi jāsecina, ka pirmā pamata vērtējumā izteikto iemeslu dēļ šo argumentāciju nevar pieņemt. Prasītāja šajā gadījumā nav pierādījusi, ka *Nakajima* judikatūras piemērošanas nosacījumi ir izpildīti.

248 Pat pieņemot, ka šo pamatu var interpretēt kā tādu, kuru izvirzot, paredzēts pierādīt, ka Kopiena, nepārkāpjot savus pienākumus saskaņā ar PTO līgumiem, tomēr ir rīkojusies, neizrādot labu ticību, šis pamats ir jānoraida. Vīnes Konvencijas 26. pantā paredzētais princips ir starptautisko tiesību princips, uz kuru prasītāja nevar atsaukties šajā gadījumā, ņemot vērā to, ka starptautiskajam līgumam, kura labticīgu izpildi tā apstrīd, nav tiešās iedarbības.

249 Prasītāja nevar atsaukties uz priekšrocībām, ko sniedz judikatūra, kas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Opel Austria*/Padome. Tā nav attiecināma uz šo gadījumu, jo šis spriedums nav saistīts ar *pacta sunt servanda* principu, bet gan ar Vīnes Konvencijas 18. pantu, kas aizliedz izvairīties no starptautisko līgumu saistošā rakstura, izmantojot tiesību aktus, kuri pieņemti tieši pirms līguma stāšanās spēkā un kuri neatbilst šī līguma pamatprincipiem.

250 Prasītāja nevar atsaukties arī uz priekšrocībām, ko sniedz *Racke* spriedums. Šajā spriedumā Tiesa nospriedusi (51. punkts), ka "gadījumā, ja atbildīgā persona tiesā atsaucas uz tiesībām, kas izriet tieši no līguma ar trešām valstīm, tai nevajadzētu atteikt iespēju apstrīdēt tādas regulas spēkā esamību, kura, atceļot tirdzniecības koncesijas, ko piešķīris šis līgums, traucē uz tām atsaukties, un, lai apstrīdētu spēkā esamību, atsaukties uz pienākumiem, kuri izriet no starptautisko paražu tiesību normām, kas reglamentē līgumisko attiecību izbeigšanu un pārtraukšanu". Šajā gadījumā prasītāja neatsaucas uz starptautisko paražu tiesību normām, kas kā izņēmumu no *pacta sunt servanda* principa reglamentē līgumisko attiecību izbeigšanu un pārtraukšanu apstākļu būtisku izmaiņu dēļ. Turklāt pretēji starptautiskajam līgumam, kas minēts *Racke* spriedumā (34. punkts), PTO līgumu noteikumi principā neparedz privātpersonām piešķirt tiesības, uz kurām tās varētu atsaukties tiesā.

251 Visbeidzot, jānoraida arī sprieduma *Biotechnologies* attiecināmība uz šo lietu. Šajā lietā pamats, kas attiecas uz starptautisko tiesību pārkāpumu, bija vērsts "ne tik daudz pret to, ka Kopiena tieši pārkāpusi savas starptautiskās saistības, kā pret pienākumu, kas lika dalībvalstīm ar [konkrēto direktīvu] pārkāpt savus atbilstošos starptautisko tiesību pienākumus, lai gan [ar šo direktīvu] saskaņā ar tās noteikumiem nebija paredzēts ietekmēt šos pienākumus" (*Biotechnologies* sprieduma 55. punkts).

252 Jebkurā gadījumā jāsecina, ka šim pamatam pietrūkst faktiska pamatojuma. Pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, nevar uzskatīt, ka pēc tam, kad Strīdu izšķiršanas organizācija 1997. gada 25. septembrī pieņēma lēmumu, Kopiena nav rīkojusies labā

ticībā. Kopiena atcēla 1993. gada režīmu pēc tam, kad tika pieņemts šis Strīdu izšķiršanas organizācijas lēmums, lai izpildītu savus vispārējos pienākumus, kas iegūti PTO līgumu ietvaros. Ar Regulu Nr. 1637/98 Padome tieši piešķīra Komisijai uzdevumu pieņemt ar trešām valstīm notiekošās tirdzniecības režīma piemērošanas noteikumus, kuros saskaņā ar Regulas Nr. 404/93 20. panta e) punktu, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1637/98, "iekļauti pasākumi, kas vajadzīgi, lai izpildītu pienākumus, kas izriet no līgumiem, kurus Kopiena noslēgusi atbilstoši [EKL 300.] pantam". Komisija arī bija spiesta Regulā Nr. 2362/98 iekļaut jaunus noteikumus tarifu kvotu pārvaldībai un importa sertifikātu piešķiršanai

253 PTO ietvaros Kopiena pēc tam uzsāka sarunas ar saviem tirdzniecības partneriem, kas ir lietas dalībnieki strīdā Banāni III, lai rastu risinājumu, kas būtu atzīts kopīgā līgumā atbilstoši Vienošanās memoranda 3. panta 6. punkta noteikumiem. Regulas Nr. 216/2001 preambulā Padome norāda tā:

"Ir bijis daudz tiešu kontaktu ar piegādātājvalstīm un citām ieinteresētām personām, lai izšķirtu strīdus, kas radušies, piemērojot ar Regulu (EEK) Nr. 404/93 izveidoto importa režīmu, un lai ņemtu vērā saskaņā ar Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) strīdu izšķiršanas sistēmas ietvaros izveidotās īpašās grupas secinājumus. Izanalizējot visas Komisijas piedāvātās iespējas, var secināt, ka, vidēji īsā laikā izveidojot importa sistēmu, kuras pamatā būtu atbilstīgas muitas nodokļa likmes piemērošana un tarifu atvieglojumu piemērošana importam no ĀKK valstīm, tiktu sniegtas vislabākās garantijas, pirmkārt, tirgus kopējās organizācijas mērķu sasniegšanai attiecībā uz Kopienas ražošanu un pieprasījumu starp patērētājiem, otrkārt, starptautiskās tirdzniecības noteikumu ievērošanai un, treškārt, turpmāku strīdu novēršanai. Tomēr šāda sistēma jāievieš pēc tam, kad saskaņā ar PTO noteikto kārtību, it īpaši Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (VVTT) XXVIII pantu, noslēgtas sarunas ar Kopienas partneriem. Šo sarunu rezultāti jāiesniedz apstiprināšanai Padomē, kurai saskaņā ar Līguma noteikumiem jānosaka arī piemērojamo kopējo muitas tarifu apjoms."

254 Starp Kopienu un tās tirdzniecības partneriem notiekošo diskusiju un sarunu apjomu turklāt apstiprina pierādījumi, uz kuriem prasītāja atsaucas sava pirmā pamata atbalstam.

255 Šie apstākļi neļauj secināt, ka Kopiena nav rīkojusies labā ticībā. Vienošanās memorandā paredzēto tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanu nevajadzētu pielīdzināt ļaunprātīgai procedūras izmantošanai, kurā būtu vainojama Kopiena.

256 Visbeidzot, attiecībā uz iespējamo tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu ir jāuzsver, ka tiesības atsaukties uz šo principu ir visiem uzņēmējiem, kuriem kāda iestāde devusi pamatotas cerības (Pirmās instances tiesas 1995. gada 13. jūlija spriedums lietās T-466/93, T-469/93, T-473/93, T-474/93 un T-477/93 *O'Dwyer* u.c./Padome, *Recueil*, II-2071. lpp., 48. punkts). Šajā gadījumā prasītāja nekādā ziņā nav pierādījusi, kādā veidā Kopienas tiesību akti vai rīcība tai likumīgi ļāvusi uzturēt šādas cerības. Tā kā prasītāja nav kāds no lietas dalībniekiem strīdos starp Kopienu un tās tirdzniecības partneriem, kas saistīti ar 1993. un 1999. gada režīmu, šo pēdējo minēto starpā notikusī tirdzniecība nevarēja radīt šādas cerības.Ja Kopienai, ievērojot vispārēju pienākumu, jāizpilda Strīdu izšķiršanas organizācijas ieteikumi vai lēmumi atbilstoši PTO līgumiem, nevar tomēr uzskatīt, ka šāds pienākums uzliek Kopienai saistības attiecībā uz veidu, kādā sasniegt minēto mērķi, un tā sasniegšanai izmantojamajiem līdzekļiem. Tieši pretēji — jāpieļauj, ka šajos līgumos iekļauto noteikumu sarežģītības un dažu tajos minēto jēdzienu neprecizitātes dēļ Vīnes Konvencijas 26. pantā iekļautais princips par starptautisko konvenciju labticīgu izpildi paredz, ka Kopiena pieliek saprātīgas pūles, lai tā pieņemtu pasākumus, kas atbilst PTO līgumiem, ļaujot tai tomēr izvēlēties veidu, kādā šis mērķis tiek sasniegts, un tā sasniegšanai izmantojamos līdzekļus. Tiesa arī atgādināja, ka gadījumā, "ja katra līgumslēdzēja puse ir atbildīga par pilnīgu savu saistību izpildi, tai turpretī jānosaka atbilstoši tiesību līdzekļi šī mērķa sasniegšanai savā tiesiskajā kārtībā, ja vien līgums, kas interpretēts, ņemot vērā tā priekšmetu un mērķi, pats nenosaka šos līdzekļus" (iepriekš minētais spriedums lietā Portugāle/Padome, 35. punkts). Ņemot vērā Kopienu iestāžu rīcībā esošās vērtēšanas pilnvaras to līdzekļu izvēlē, kas nepieciešami savas politikas realizācijai un savu starptautisko saistību izpildei, prasītājai nebija pamata tiesiski paļauties, ka tiks izdarīts tās interesēm atbilstošs 1993. gada režīma grozījums.

257 Tā kā prasītāja nav pierādījusi, ka pastāvēja prettiesiska rīcība, kuras rezultātā Kopienai varētu iestāties ārpuslīgumiska atbildība, šis pamats jānoraida.

258 Prasītāja uzsver, ka šīs prasības noraidīšana būtu pretrunā vispārējam principam par efektīvu tiesisko aizsardzību, kas atzīts 1950. gada 4. novembra Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. un 13. pantā un Kopienas judikatūrā (Tiesas 1987. gada 15. oktobra spriedums lietā 222/86 *Heylens* u.c., *Recueil*, 4097. lpp.). Tā tomēr precizē, ka šis princips nav tās prasības pamatā, bet Pirmās instances tiesai tas jāņem vērā, veicot interpretāciju. Šī prasība par zaudējumu atlīdzību ir vienīgā iespēja, lai panāktu, ka tiek veikta tiesu kontrole, Pirmās instances tiesa kā nepieņemamas noraidīja vairākas prasības saistībā ar atcelšanu un pieteikumus par pagaidu pasākumiem, kas iesniegti pret Regulu Nr. 2362/98.

259 Pirmās instances tiesa atgādina, ka ikvienam Kopienu tiesībās ir paredzētas tiesības uz pilnīgu un efektīvu tiesas aizsardzību (Tiesas priekšsēdētāja 1997. gada 29. janvāra rīkojums lietā C-393/96 P(R) *Antonissen*/Padome un Komisija, *Recueil*, I-441. lpp., 36. punkts) un ka Līguma ietvaros bija paredzēts ieviest pilnīgas tiesiskās aizsardzības sistēmu attiecībā uz Kopienu iestāžu tiesību aktiem, kam var būt tiesiskas sekas (Tiesas 1988. gada 27. septembra spriedums lietā 302/87 Parlaments/Padome, *Recueil*, 5615. lpp., 20. punkts). Šajā lietā prasītāja, pamatojoties uz šiem principiem, nevarēja izvirzīt jebkādas pretenzijas, lai panāktu savas prasības pieņemšanu. Prasītāja varēja izmantot tās rīcībā esošos tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Tādējādi nekāds efektīvas tiesiskās aizsardzības principa pārkāpums nepastāv.

260 No visa iepriekš minētā izriet, ka nosacījums, kas attiecas uz tās rīcības prettiesiskumu, kurā tiek vainota konkrētā Kopienu iestāde, šajā lietā nav izpildīts. Prasība jānoraida kā nepamatota.

Par tiesāšanās izdevumiem

261 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājai spriedums ir nelabvēlīgs, tai piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus atbilstoši Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta paplašinātā sastāvā)

nospiež:

1) **prasību noraidīt;**

2) **piespriest prasītājai segt savus tiesāšanās izdevumus, kā arī atlīdzināt Komisijai radušos tiesāšanās izdevumus.**

Lindh García-Valdecasas Cooke

Mengozzi Martins Ribeiro

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā, 2005. gada 3. februārī.

sekretārs priekšsēdētāja

H. Jung P. Lindh

Satura rādītājs

Atbilstošās tiesību normas un prāvas priekšvēsture ..... II - 322

1. Regula Nr. 404/93 ..... II - 322

2. Regula Nr. 1442/93 ..... II - 323

3. Regula Nr. 1637/98 ..... II - 325

4. Regula Nr. 2362/98 ..... II - 328

5. Regula Nr. 216/2001 ..... II - 330

6. Regula 896/2001 ..... II - 331

7. Pasaules tirdzniecības organizācijas (PTO) kopsavilkums jautājumā par strīdus "banāniem" ..... II - 332

Procedūra ..... II - 338

Lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 340

Par pieņemamību ..... II - 340

1. Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 340

2. Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 343

Par prasības pieteikuma atbilstību Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktam ..... II - 343

Par prasības pieteikuma atbilstību Reglamenta 44. panta 1. punkta e) apakšpunktam ..... II - 346

Par lietas būtību ..... II - 347

1. Pamatu kopsavilkums ..... II - 348

2. Par pirmo pamatu, kas attiecas un PTO normu pārkāpumu ..... II - 350

Par Nakajima judikatūras interpretāciju ..... II - 350

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 350

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 358

Par Nakajima judikatūras piemērošanu šajā lietā ..... II - 363

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 363

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 372

3. Par otro pamatu, kas attiecas uz to pilnvaru pārkāpumu, kuras Padome piešķīrusi Komisijai Regulas Nr. 1637/98 īstenošanai ..... II - 378

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 378

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 381

4. Par trešo pamatu, kas attiecas uz Kopienu tiesību vispārējo principu pārkāpumiem ..... II - 383

Par pirmo daļu, kas attiecas uz nediskriminācijas principu ..... II - 383

Par pieņemamību ..... II - 383

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 383

— Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 384

Par lietas būtību ..... II - 385

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 385

— Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 388

Par otro daļu, kas attiecas uz tiesībām veikt uzņēmējdarbību ..... II - 392

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 392

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 393

Par trešo daļu, kas attiecas uz samērīguma principu ..... II - 394

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 394

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 395

5. Par ceturto pamatu, kas attiecas uz labticības un tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu starptautiskajās tiesībās ..... II - 397

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 397

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 401

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 406